Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Marea Cameră)

18 decembrie 2025 *

„Recurs – Politica comună în materie de azil și imigrare – Regulamentul (UE) 2019/1896 – Gestionarea europeană integrată a frontierelor externe ale Uniunii – Poliția de frontieră și garda de coastă la nivel european – Agenția Europeană pentru Poliția de Frontieră și Garda de Coastă (Frontex) – Obligațiile care revin Frontex în materie de protecție a drepturilor fundamentale – Practici de trimitere înapoi sumară (*pushback*) către o țară terță în regiunea Mării Egee – Răspunderea extracontractuală a Frontex – Prejudiciu real și cert – Sarcina probei – Protecție jurisdicțională efectivă – Început de dovadă – Obligația Tribunalului Uniunii Europene de a efectua cercetarea judecătorească în cauză”

În cauza C-136/24 P,

având ca obiect un recurs formulat în temeiul articolului 56 din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene, introdus la 19 februarie 2024,

Alaa Hamoudi, reprezentat inițial de F. Gatta, avvocato, ulterior de F. Gatta, avvocato, și A. Musco Eklund, profesoară, asistați de J. De Coninck, expertă,

recurent,

cealaltă parte din procedură fiind:

Agenția Europeană pentru Poliția de Frontieră și Garda de Coastă (Frontex), reprezentată inițial de C. Carroll și R.-A. Popa, în calitate de agenți, asistați de B. Wägenbaur, avocat, ulterior de H. Y. Caniard, C. Carroll și R.-A. Popa, în calitate de agenți, asistați de B. Wägenbaur, avocat,

pârâtă în primă instanță,

CURTEA (Marea Cameră),

compusă din domnul K. Lenaerts, președinte, domnul T. von Danwitz, vicepreședinte, domnul F. Biltgen, doamnele K. Jürimäe, M. L. Arastey Sahún și I. Ziemele, domnul J. Passer și doamna O. Spineanu-Matei, președinți de cameră, și domnii S. Rodin, D. Gratsias, M. Gavalec, Z. Csehi și B. Smulders (raportor), judecători,

avocat general: domnul R. Norkus,

grefier: doamna C. Strömholm, administratoare,

* Limba de procedură: engleza.

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 4 februarie 2025,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 10 aprilie 2025,

pronunță prezenta

Hotărâre

1 Prin recursul formulat, domnul Alaa Hamoudi solicită anularea Ordonanței Tribunalului Uniunii Europene din 13 decembrie 2023, Hamoudi/Frontex (T-136/22, denumită în continuare „ordonanța atacată”, EU:T:2023:821), prin care acesta i-a respins acțiunea întemeiată pe articolul 268 TFUE și având ca obiect repararea prejudiciului pe care l-ar fi suferit ca urmare a unor încălcări ale dreptului Uniunii Europene pe care Agenția Europeană pentru Poliția de Frontieră și Garda de Coastă (Frontex) le-ar fi săvârșit în cadrul unor măsuri de expulzare pe care le-ar fi adoptat autoritățile elene în privința sa.

Cadrul juridic

Regulamentul (UE) 2019/1896

2 Considerentele (2), (3), (24), (81) și (103) ale Regulamentului (UE) 2019/1896 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 noiembrie 2019 privind Poliția de frontieră și garda de coastă la nivel european și de abrogare a Regulamentelor (UE) nr. 1052/2013 și (UE) 2016/1624 (JO 2019, L 295, p. 1) au următorul cuprins:

„(2) Agenția Europeană pentru Gestionarea Cooperării Operative la Frontierele Externe ale statelor membre ale Uniunii Europene a fost instituită prin Regulamentul (CE) nr. 2007/2004 al Consiliului [din 26 octombrie 2004 de instituire a Agenției Europene pentru Gestionarea Cooperării Operative la Frontierele Externe ale statelor membre ale Uniunii Europene (JO 2004, L 349, p. 1, Ediție specială, 19/vol. 7, p. 71)]. De la 1 mai 2005, când și-a preluat mandatul, aceasta a sprijinit cu succes statele membre la punerea în aplicare a aspectelor operative ale gestionării frontierelor externe prin intermediul unor operațiuni comune și al unor intervenții rapide la frontieră, prin analiză de risc, schimb de informații, relații cu țările terțe și returnarea persoanelor returnate.

(3) Agenția Europeană pentru Gestionarea Cooperării Operative la Frontierele Externe ale statelor membre ale Uniunii Europene a fost redenumită Agenția Europeană pentru Poliția de Frontieră și Garda de Coastă […], cunoscută sub denumirea de Frontex, iar sarcinile acesteia au fost extinse, asigurându-se continuitatea deplină a tuturor activităților și procedurilor sale. Rolurile de bază ale [Frontex] ar trebui să fie următoarele: instituirea unei strategii tehnice și operaționale în cadrul punerii în aplicare a ciclului politicii strategice multianuale pentru gestionarea europeană integrată a frontierelor; supravegherea funcționării efective a controlului la frontierele externe; efectuarea de analize de risc și evaluări ale vulnerabilității; oferirea de asistență tehnică și operațională sporită statelor membre și țărilor terțe prin intermediul operațiunilor comune și al intervențiilor rapide la frontieră; asigurarea punerii în practică a măsurilor în situații care necesită acțiuni urgente

la frontierele externe; oferirea de asistență tehnică și operațională în sprijinul operațiunilor de căutare și de salvare a persoanelor aflate în pericol pe mare; și organizarea, coordonarea și desfășurarea de operațiuni de returnare și intervenții de returnare.

[…]

(24) Sarcinile și competențele extinse ale [Frontex] ar trebui să păstreze echilibrul în raport cu garanțiile consolidate privind drepturile fundamentale și o responsabilitate și răspundere sporite, în special în ceea ce privește exercitarea competențelor executive de către personalul statutar.

[…]

(81) [Frontex] ar trebui, cu respectarea deplină a drepturilor fundamentale și fără a aduce atingere responsabilității statelor membre în ceea ce privește emiterea de decizii de returnare, să ofere asistență tehnică și operațională statelor membre în procesul de returnare, inclusiv în ceea ce privește identificarea resortisanților țărilor terțe și alte activități premergătoare returnării și legate de returnare ale statelor membre. De asemenea, [Frontex] ar trebui să sprijine statele membre în privința obținerii documentelor de călătorie necesare pentru returnare, în cooperare cu autoritățile țărilor terțe în cauză.

[…]

(103) Prezentul regulament respectă drepturile fundamentale și principiile recunoscute la articolele 2 și 6 din TUE și în Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene («carta»), în special respectul pentru demnitatea umană, dreptul la viață, interzicerea torturii și a tratamentului sau pedepselor inumane sau degradante, interzicerea traficului de persoane, dreptul la libertate și securitate, dreptul la protecția datelor cu caracter personal, dreptul de acces la documente, dreptul la azil, precum și protecția împotriva îndepărtării și expulzării, nereturnarea, nediscriminarea și drepturile copilului.”

3 Articolul 1 din acest regulament, intitulat „Obiect”, prevede:

„Prezentul regulament instituie o Poliție de frontieră și gardă de coastă la nivel european care să asigure o gestionare europeană integrată a frontierelor externe, în vederea gestionării frontierelor respective într-un mod eficient și cu respectarea deplină a drepturilor fundamentale, precum și pentru a spori eficiența politicii Uniunii în materie de returnare.

Prezentul regulament abordează provocările legate de migrație și potențialele provocări și amenințări viitoare la frontierele externe. Regulamentul asigură un nivel ridicat de securitate internă în Uniune, cu respectarea deplină a drepturilor fundamentale, garantând, în același timp, libera circulație a persoanelor în interiorul Uniunii. El contribuie la detectarea, prevenirea și combaterea criminalității transfrontaliere la frontierele externe.”

4 Articolul 4 din regulamentul menționat, intitulat „Poliția de frontieră și garda de coastă la nivel european”, prevede:

„Autoritățile naționale ale statelor membre responsabile cu gestionarea frontierelor, inclusiv garda de coastă în măsura în care îndeplinește sarcini de control la frontiere, autoritățile naționale responsabile cu returnarea și [Frontex] constituie Poliția de frontieră și garda de coastă la nivel european.”

5 Articolul 5 din același regulament, intitulat „[Frontex]”, prevede la alineatele (3) și (4):

„(3) Pentru a asigura coerența gestionării europene integrate a frontierelor, agenția facilitează și eficientizează aplicarea măsurilor Uniunii referitoare la gestionarea frontierelor externe, în special a [Regulamentului (UE) 2016/399 al Parlamentului European și al Consiliului din 9 martie 2016 cu privire la Codul Uniunii privind regimul de trecere a frontierelor de către persoane (Codul frontierelor Schengen) (JO 2016, L 77, p. 1)] și a măsurilor Uniunii referitoare la returnare.

(4) [Frontex] contribuie la aplicarea continuă și uniformă a dreptului Uniunii, inclusiv a acquis-ului Uniunii în domeniul drepturilor fundamentale, în special [carta], la frontierele externe. Contribuția sa include schimburile de bune practici.”

6 Articolul 7 din Regulamentul 2019/1896, intitulat „Responsabilitatea partajată”, are următorul cuprins:

„(1) Poliția de frontieră și garda de coastă la nivel european pune în aplicare gestionarea europeană integrată a frontierelor ca responsabilitate partajată a [Frontex] și a autorităților naționale responsabile cu gestionarea frontierelor, inclusiv a gărzii de coastă în măsura în care efectuează operațiuni de supraveghere a frontierelor maritime sau îndeplinește orice alte sarcini de control la frontiere. Statelor membre le revine principala responsabilitate pentru gestionarea propriilor secțiuni ale frontierelor externe.

[…]

(4) [Frontex] sprijină aplicarea măsurilor Uniunii care au legătură cu gestionarea frontierelor externe și cu executarea deciziilor de returnare consolidând, evaluând și coordonând acțiunile statelor membre, precum și furnizând asistență tehnică și operațională, în ceea ce privește punerea în aplicare a măsurilor respective și aspectele legate de returnare. [Frontex] nu sprijină măsuri și nu participă la activități legate de controlul la frontierele interne. [Frontex] este pe deplin responsabilă și răspunzătoare pentru orice decizie pe care o ia, precum și pentru orice activitate pentru care îi revine responsabilitatea exclusivă în temeiul prezentului regulament.

[…]”

7 Articolul 10 din acest regulament, intitulat „Sarcinile [Frontex]”, prevede:

„(1) [Frontex] îndeplinește următoarele sarcini:

(a) monitorizează fluxurile de migrație și efectuează analize de risc cu privire la toate aspectele gestionării integrate a frontierelor;

(b) monitorizează nevoile operative ale statelor membre în ceea ce privește punerea în aplicare a returnărilor, inclusiv prin colectarea de date operative;

[…]

(e) monitorizează respectarea drepturilor fundamentale în toate activitățile sale la frontierele externe și în operațiunile de returnare;

[…]

(g) sprijină statele membre în situațiile în care este nevoie de o asistență tehnică și operațională sporită la frontierele externe, prin coordonarea și organizarea de operațiuni comune, ținând seama de faptul că unele situații pot implica urgențe umanitare și operațiuni de salvare pe mare în conformitate cu dreptul Uniunii și cu dreptul internațional;

[…]”

8 Articolul 36 din regulamentul menționat, intitulat „Acțiunile desfășurate de [Frontex] la frontierele externe”, prevede la alineatul (2):

„[Frontex] organizează asistența tehnică și operațională necesară pentru statul membru gazdă și, acționând în conformitate cu dreptul Uniunii și cu dreptul internațional relevant, inclusiv cu principiul nereturnării, poate lua una sau mai multe dintre următoarele măsuri:

(a) coordonează operațiuni comune pentru unul sau mai multe state membre și trimite corpul permanent și echipamente tehnice;

(b) organizează intervenții rapide la frontieră și trimite corpul permanent și echipamente tehnice;

[…]

(e) în cadrul operațiunilor menționate la literele (a), (b) și (c) din prezentul alineat și în conformitate cu [Regulamentul (UE) nr. 656/2014 al Parlamentului European și al Consiliului din 15 mai 2014 de stabilire a unor norme de supraveghere a frontierelor maritime externe în contextul cooperării operative coordonate de Agenția Europeană pentru Gestionarea Cooperării Operative la Frontierele Externe ale statelor membre ale Uniunii Europene (JO 2014, L 189, p. 93)] și cu dreptul internațional, furnizează asistență tehnică și operațională statelor membre și țărilor terțe, în sprijinul operațiunilor de căutare și de salvare a persoanelor aflate în pericol pe mare care pot fi declanșate în cursul operațiunilor de supraveghere a frontierelor pe mare;

[…]”

9 Articolul 37 din același regulament, intitulat „Inițierea unor operațiuni comune și a unor intervenții rapide la frontierele externe”, prevede:

„(1) Un stat membru poate solicita ca [Frontex] să lanseze operațiuni comune pentru a face față provocărilor viitoare, inclusiv imigrației ilegale, amenințărilor prezente sau viitoare la frontierele sale externe sau criminalității transfrontaliere, sau să ofere asistență tehnică și operațională sporită atunci când își îndeplinește obligațiile legate de controlul frontierelor externe. Ca parte a solicitării respective, un stat membru poate de asemenea să indice profilurile de personal operativ necesare operațiunii comune în cauză, inclusiv de personal cu competențe executive, dacă este cazul.

(2) La cererea unui stat membru care se confruntă cu o situație caracterizată de provocări specifice și disproporționate, în special sosirea, la punctele de la frontierele externe, a unui număr mare de resortisanți ai țărilor terțe care încearcă să intre fără autorizație pe teritoriul statului membru respectiv, [Frontex] poate efectua o intervenție rapidă la frontieră, pentru o perioadă limitată, pe teritoriul statului membru gazdă respectiv.

(3) Directorul executiv evaluează, aprobă și coordonează propunerile din partea statelor membre pentru operațiuni comune sau intervenții rapide la frontieră. Operațiunile comune și intervențiile rapide la frontieră trebuie să fie precedate de o analiză de risc temeinică, fiabilă și actualizată, în măsură să permită agenției să stabilească o ordine de prioritate pentru propunerile de operațiuni comune și de intervenții rapide la frontieră, ținând seama de nivelul de impact atribuit secțiunilor de frontieră externă în conformitate cu articolul 34 și de disponibilitatea resurselor.

[…]”

10 Potrivit articolului 38 din Regulamentul 2019/1896, intitulat „Planul operațional pentru operațiunile comune”:

„(1) Pentru a pregăti o operațiune comună, directorul executiv, în cooperare cu statul membru gazdă, întocmește o listă a echipamentelor tehnice, personalului și profilurilor de personal necesare, inclusiv a personalului cu competențe executive, dacă este cazul, pentru a fi autorizate în conformitate cu articolul 82 alineatul (2). […]

(2) Directorul executiv întocmește un plan operațional pentru operațiunile comune de la frontierele externe. Directorul executiv și statul membru gazdă, în urma unei strânse consultări desfășurate în timp util cu statele membre participante, convin asupra unui plan operațional care prezintă în detaliu aspectele organizatorice și procedurale ale operațiunii comune.

(3) Planul operațional este obligatoriu pentru [Frontex], pentru statul membru gazdă și pentru statele membre participante. Acesta abordează toate aspectele considerate necesare pentru desfășurarea operațiunii comune, inclusiv:

[…]

(d) o descriere a sarcinilor, inclusiv a celor care necesită competențe executive, a responsabilităților, inclusiv în ceea ce privește respectarea drepturilor fundamentale și cerințele legate de protecția datelor, și a instrucțiunilor speciale adresate echipelor, inclusiv privind bazele de date care pot fi consultate sau armele de serviciu, muniția și echipamentele care pot fi utilizate în statul membru gazdă;

[…]

(i) o schemă de raportare și de evaluare care conține indicatori pentru raportul de evaluare, inclusiv în ceea ce privește protecția drepturilor fundamentale, și termenul pentru transmiterea raportului final de evaluare;

[…]

(l) instrucțiuni generale privind modul de garantare a drepturilor fundamentale în timpul activității operative ale [Frontex];

[…]”

11 Articolul 39 din acest regulament, intitulat „Procedura de lansare a unei intervenții rapide la frontieră”, prevede:

„(1) Cererea unui stat membru de lansare a unei intervenții rapide la frontieră include o descriere a situației, eventualele obiective și o estimare a nevoilor, precum și profilurile de personal necesare, inclusiv de personal cu competențe executive, dacă este cazul. […]

[…]

(5) Directorul executiv ia o decizie cu privire la cererea de lansare a unei intervenții rapide la frontieră în termen de două zile lucrătoare de la data primirii acesteia. Directorul executiv informează în scris simultan statul membru în cauză și Consiliul de administrație cu privire la decizie. Decizia precizează principalele motivele pe care se întemeiază.

[…]

(8) Directorul executiv, împreună și de acord cu statul membru gazdă, întocmește imediat și, în orice caz, nu mai târziu de trei zile lucrătoare de la data deciziei un plan operațional, astfel cum este menționat la articolul 38 alineatul (2).

[…]”

12 Articolul 44 din regulamentul menționat, intitulat „Ofițerul coordonator”, are următorul cuprins:

„(1) [Frontex] asigură punerea în aplicare operativă a tuturor aspectelor organizatorice ale operațiunilor comune, ale proiectelor-pilot sau ale intervențiilor rapide la frontieră, inclusiv prezența membrilor personalului statutar.

[…]

(3) Ofițerul coordonator acționează în numele [Frontex] în toate aspectele legate de trimiterea echipelor. Rolul ofițerului coordonator este de a promova cooperarea și coordonarea între statele membre gazdă și cele participante. Ofițerul coordonator este ajutat și îndrumat de cel puțin un responsabil cu monitorizarea respectării drepturilor fundamentale. Ofițerul coordonator are în special următoarele sarcini:

[…]

(b) monitorizează punerea corectă în aplicare a planului operațional, inclusiv, în cooperare cu responsabilii pentru monitorizarea respectării drepturilor fundamentale, în ceea ce privește protecția drepturilor fundamentale și prezintă un raport directorului executiv cu privire la aceasta;

[…]

(d) raportează directorului executiv în cazul în care instrucțiunile adresate echipelor de către statele membre gazdă nu sunt conforme cu planul operațional, îndeosebi în ceea ce privește drepturile fundamentale, și, după caz, propune ca directorul executiv să aibă în vedere adoptarea unei decizii în conformitate cu articolul 46.

[…]”

13 Articolul 46 din același regulament, intitulat „Decizii privind suspendarea, încetarea sau neinițierea activităților”, prevede la alineatele (4) și (5):

„(4) Directorul executiv, după consultarea ofițerului pentru drepturile fundamentale și după ce informează statul membru în cauză, retrage finanțarea pentru orice activitate a [Frontex] sau dispune suspendarea sau încetarea totală sau parțială a oricărei activități a [Frontex] în cazul în care consideră că există încălcări grave sau care sunt susceptibile să persiste, ale drepturilor fundamentale sau ale obligațiilor de protecție internațională, legate de activitatea în cauză.

(5) Directorul executiv, după consultarea ofițerului pentru drepturile fundamentale, nu inițiază nicio activitate a [Frontex] în cazul în care consideră că ar exista deja motive serioase, la începutul activității, de a o suspenda sau înceta, pentru că activitatea în cauză ar putea duce la încălcări grave ale drepturilor fundamentale sau ale obligațiilor de protecție internațională. Directorul executiv informează statul membru în cauză cu privire la decizia respectivă.”

14 Articolul 48 din Regulamentul 2019/1896, intitulat „Returnarea”, prevede la alineatul (1):

„Fără a intra în aspectele de fond ale deciziilor de returnare, care rămân în responsabilitatea exclusivă a statelor membre, și cu respectarea drepturilor fundamentale, a principiilor generale ale dreptului Uniunii și ale dreptului internațional, inclusiv protecția internațională, respectarea principiului nereturnării și drepturile copiilor, în ceea ce privește returnarea, [Frontex] are următoarele sarcini:

(a) acordă asistență tehnică și operațională statelor membre în materie de returnare, inclusiv la:
   (i) colectarea informațiilor necesare pentru emiterea deciziilor de returnare, identificarea resortisanților țărilor terțe care fac obiectul procedurilor de returnare și pentru alte activități ale statelor membre premergătoare returnării, legate de returnare și de faza ce urmează sosirii și returnării, pentru a realiza un sistem integrat de gestionare a returnărilor între autoritățile competente ale statelor membre, cu participarea autorităților responsabile ale țărilor terțe și a altor părți interesate relevante;

[…]”

15 Articolul 80 din acest regulament, intitulat „Protecția drepturilor fundamentale și o strategie privind drepturile fundamentale”, are următorul cuprins:

„(1) Poliția de frontieră și garda de coastă la nivel european garantează protecția drepturilor fundamentale în îndeplinirea sarcinilor care îi revin în temeiul prezentului regulament, în conformitate cu dreptul relevant al Uniunii, în special cu Carta și cu dreptul internațional relevant, inclusiv cu Convenția [privind statutul refugiaților, semnată la Geneva la 28 iulie 1951] [*Recueil des traités des Nations unies*, vol. 189, p. 150, nr. 2545 (1954)], completată de [Protocolul privind statutul refugiaților, încheiat la New York la 31 ianuarie 1967], Convenția cu privire la drepturile copilului [adoptată de Adunarea generală a Organizației Națiunilor Unite la 20 noiembrie 1989] [*Recueil des traités des Nations unies*, vol. 1577, p. 3, nr. 27531 (1990)] și obligațiile privind accesul la protecție internațională, în special principiul nereturnării.

În acest scop, [Frontex], cu contribuția ofițerului pentru drepturile fundamentale și sub rezerva aprobării acestuia, întocmește, pune în aplicare și dezvoltă în continuare o strategie și un plan de

acțiune privind drepturile fundamentale, inclusiv un mecanism eficace de monitorizare a respectării drepturilor fundamentale în cadrul tuturor activităților [Frontex].

(2) În cadrul îndeplinirii sarcinilor sale, Poliția de frontieră și garda de coastă la nivel european se asigură că nicio persoană, încălcând principiul nereturnării, nu este forțată să debarce, forțată să intre sau condusă într-o țară în care există, printre altele, un risc grav ca persoana în cauză să fie supusă pedepsei cu moartea, torturii, persecuției sau altor tratamente sau pedepse inumane sau degradante sau în care viața sau libertatea persoanei respective ar fi amenințată din motive legate de rasă, religie, naționalitate, orientare sexuală, apartenența sa la un anumit grup social sau din cauza opiniilor sale politice, sau în care există un risc de expulzare, de îndepărtare, de extrădare sau de returnare către o altă țară cu încălcarea principiului nereturnării, precum și că nicio persoană nu este predată în alt fel sau returnată autorităților unei astfel de țări.

(3) În îndeplinirea sarcinilor sale, Poliția de frontieră și garda de coastă la nivel european ține cont de nevoile speciale ale copiilor, ale minorilor neînsoțiți, ale persoanelor cu dizabilități, ale victimelor traficului de persoane, ale persoanelor care au nevoie de asistență medicală, ale persoanelor care au nevoie de protecție internațională, ale persoanelor aflate în pericol pe mare și ale altor persoane aflate într-o situație deosebit de vulnerabilă și abordează aceste nevoi în cadrul mandatului său. În toate activitățile sale, Poliția de frontieră și garda de coastă la nivel european acordă o atenție deosebită drepturilor copilului și se asigură că sunt respectate interesele superioare ale copilului.

[…]”

16 Articolul 97 din regulamentul menționat, intitulat „Răspunderea”, prevede la alineatul (4):

„În cazul răspunderii extracontractuale, în conformitate cu principiile generale comune legislațiilor statelor membre, agenția acordă despăgubiri pentru orice prejudiciu provocat de serviciile sale sau de membrii personalului său în executarea îndatoririlor care le revin, inclusiv a celor legate de exercitarea competențelor executive.”

Regulamentul de procedură al Tribunalului

17 Articolul 88 din Regulamentul de procedură al Tribunalului prevede:

„(1) Măsurile de organizare a procedurii și activitățile de cercetare judecătorească pot fi adoptate sau modificate în orice stadiu al procedurii, fie din oficiu, fie la cererea unei părți principale.

(2) Cererea vizată la alineatul (1) trebuie să indice cu precizie obiectul măsurilor și al activităților solicitate și motivele de natură să le justifice. Atunci când această cerere este formulată după primul schimb de memorii, partea care depune cererea trebuie să expună motivele pentru care nu a putut să o depună anterior.

(3) În cazul formulării unei cereri de măsuri de organizare a procedurii sau de activități de cercetare judecătorească, președintele acordă celorlalte părți posibilitatea de a-și exprima poziția cu privire la aceasta.”

18 Articolul 89 din acest regulament prevede:

„(1) Măsurile de organizare a procedurii urmăresc să asigure pregătirea cauzelor pentru judecată, desfășurarea procedurilor și soluționarea litigiilor în cele mai bune condiții.

(2) Măsurile de organizare a procedurii au ca obiect, în special:

(a) asigurarea bunei desfășurări a fazei scrise sau a fazei orale a procedurii și facilitarea administrării probelor;

(b) identificarea aspectelor în privința cărora părțile trebuie să își completeze argumentația sau care necesită cercetare judecătorească;

(c) precizarea concluziilor părților, precum și a motivelor și a argumentelor acestora și clarificarea aspectelor în litigiu;

(d) facilitarea soluționării amiabile a litigiilor.

(3) Măsurile de organizare a procedurii pot consta în special în:

(a) punerea de întrebări părților;

(b) solicitarea adresată părților de a se pronunța în scris sau oral cu privire la anumite aspecte ale litigiului;

(c) solicitarea de informații părților sau terților vizați la articolul 24 al doilea paragraf din [Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene];

(d) solicitarea adresată părților de a prezenta orice înscrisuri sau mijloace materiale de probă referitoare la cauză;

(e) convocarea la reuniuni a părților.

(4) În cazul în care se organizează o ședință de audiere a pledoariilor, Tribunalul, în măsura posibilului, invită părțile să își concentreze pledoariile asupra unuia sau mai multor aspecte determinate.”

19 Articolul 90 alineatul (1) din regulamentul menționat are următorul cuprins:

„Măsurile de organizare a procedurii sunt decise de Tribunal.”

20 Articolul 91 din același regulament prevede:

„Fără a aduce atingere prevederilor articolelor 24 și 25 din [Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene], activitățile de cercetare judecătorească cuprind:

(a) înfățișarea personală a părților;

(b) solicitarea de informații sau de prezentare a oricărui înscris sau mijloc material de probă referitor la cauză, adresată unei părți;

(c) solicitarea de prezentare a unor documente la care s-a refuzat accesul de către o instituție, efectuată în cadrul unei acțiuni privind legalitatea acestui refuz;

(d) proba testimonială;

(e) expertiza;

(f) cercetarea la fața locului.”

21 Potrivit articolului 92 alineatul (1) din Regulamentul de procedură al Tribunalului, acesta din urmă stabilește prin ordonanță activitățile de cercetare judecătorească pe care le consideră necesare și faptele ce trebuie dovedite.

22 Articolul 93 din acest regulament prevede:

„(1) Martorii a căror audiere este considerată necesară sunt citați în temeiul unei ordonanțe, prevăzută la articolul 92 alineatul (1), care cuprinde:

(a) numele, calitatea și domiciliul martorilor;

(b) data și locul audierii;

(c) indicarea faptelor care trebuie dovedite și a martorilor care trebuie ascultați cu privire la fiecare dintre aceste fapte.

(2) Martorii sunt citați de Tribunal, eventual după consemnarea sumei de bani prevăzute la articolul 100 alineatul (1).”

23 Articolul 94 din regulamentul menționat are următorul cuprins:

„(1) După verificarea identității martorilor, președintele îi informează că au obligația să ateste veridicitatea declarațiilor în condițiile precizate la alineatul (5) și la articolul 97.

(2) Martorii sunt ascultați de Tribunal, părțile fiind citate. După depunerea mărturiei, președintele poate, la cererea părților sau din oficiu, să pună întrebări martorilor.

(3) Fiecare judecător și avocatul general pot, la rândul lor, să pună întrebări martorilor.

(4) Cu încuviințarea președintelui, reprezentanții părților pot pune întrebări martorilor.

(5) Sub rezerva prevederilor articolului 97, după depunerea mărturiei, martorul prestează următorul jurământ: «Jur că am spus adevărul, tot adevărul și numai adevărul.»

(6) Tribunalul poate, după ascultarea părților principale, să încuviințeze ca martorul să nu presteze jurământ.”

24 Articolul 95 din același regulament prevede:

„(1) Martorii legal citați sunt obligați să dea curs citației și să se prezinte la audiere.

(2) În cazul în care, fără motive temeinice, un martor legal citat nu se prezintă în fața Tribunalului, acesta poate să îi aplice o sancțiune pecuniară de cel mult 5 000 de euro și să dispună o nouă citare a martorului pe cheltuiala acestuia.

(3) Aceeași sancțiune poate fi aplicată martorului care, fără motive temeinice, refuză să depună mărturie sau să presteze jurământ."

25 Articolul 106 din Regulamentul de procedură al Tribunalului prevede:

„(1) Procedura în fața Tribunalului cuprinde, în cadrul fazei sale orale, o ședință de audiere a pledoariilor, organizată fie din oficiu, fie la cererea unei părți principale.

(2) Cererea de organizare a unei ședințe de audiere a pledoariilor formulată de o parte principală trebuie să indice motivele pentru care aceasta dorește să fie ascultată. Cererea trebuie să fie depusă în termen de trei săptămâni de la notificarea către părți a închiderii fazei scrise a procedurii. Acest termen poate fi prelungit de către președinte.

(3) În lipsa cererii prevăzute la alineatul (2), Tribunalul poate decide, în cazul în care se consideră suficient de lămurit de înscrisurile și mijloacele materiale de probă de la dosarul cauzei, să se pronunțe asupra acțiunii fără parcurgerea fazei orale a procedurii. Cu toate acestea, în acest caz, Tribunalul poate să decidă ulterior deschiderea fazei orale a procedurii."

26 Articolul 126 din acest regulament prevede:

„Atunci când Tribunalul este în mod vădit necompetent să judece o acțiune sau atunci când aceasta este în mod vădit inadmisibilă sau în mod vădit nefondată, Tribunalul poate oricând să decidă, la propunerea judecătorului raportor, fără continuarea procedurii, să se pronunțe prin ordonanță motivată."

Istoricul litigiului

27 Istoricul litigiului este prezentat după cum urmează la punctele 2-5 și 10 din ordonanța atacată:

„2 Reclamantul este un resortisant sirian. Acesta susține că, la 28 aprilie 2020, când a sosit din Turcia cu o ambarcațiune, a intrat pe teritoriul elen, și anume pe insula Samos, împreună cu un grup de alte persoane pentru a solicita azil. El arată în plus că, după debarcarea pe această insulă, poliția locală i-a interceptat pe el și pe ceilalți și, în aceeași zi, autoritățile elene l-au trimis înapoi pe mare, unde, în ziua următoare, o navă a pazei de coastă turce l-a luat la bord și l-a dus pe teritoriul turc (denumit în continuare «pretinsul incident din 28 și 29 aprilie 2020»).

3 Pe de altă parte, reclamantul susține că, la 29 aprilie 2020, în timp ce se afla pe mare, un avion de supraveghere privat, care ar fi fost echipat cu o cameră video și operat de Frontex, a survolat de două ori zona.

4 Recurentul arată că, în urma pretinsului incident din 28 și 29 aprilie 2020, a fost transferat într-un centru de detenție din Turcia, unde a fost reținut 10 zile. Ulterior, a primit un ordin de expulzare și i s-a confiscat pașaportul sirian. În consecință, a rămas blocat în Turcia fără a avea acces la sistemul de azil și a trăit clandestin, sub amenințarea iminentă a unei returnări în Siria.

5 Din înscrisurile sale depuse la Tribunal reiese că, între timp, reclamantul a reușit să intre pe teritoriul statelor membre ale Uniunii și să depună o cerere de protecție internațională în Germania.

[…]

10 La momentul pretinsului incident din 28 și 29 aprilie 2020, erau în curs două activități operaționale ale Frontex în zona geografică în care ar fi avut loc acesta, și anume intervenția rapidă la frontieră în Marea Egee și operațiunea comună «Poseidon»”.

Procedura în fața Tribunalului și ordonanța atacată

28 Prin cererea introductivă depusă la grefa Tribunalului la 10 martie 2022, recurentul a introdus o acțiune întemeiată pe articolele 268 și 340 TFUE prin care a solicitat repararea prejudiciului pe care l-ar fi suferit ca urmare a comportamentului nelegal al Frontex în cadrul operațiunilor sale în Marea Egee, în special cu ocazia pretinsului incident din 28 și 29 aprilie 2020. În acest sens, el a solicitat obligarea Frontex la plata sumei de 500 000 de euro pentru repararea prejudiciului moral pe care l-ar fi suferit ca urmare a încălcării articolelor 38, 46 și 80 din Regulamentul 2019/1896, precum și a articolului 1 (demnitatea umană), a articolului 2 (dreptul la viață), a articolului 3 (dreptul la integritate al persoanei), a articolului 4 (interzicerea torturii și a pedepselor sau tratamentelor inumane sau degradante), a articolului 6 (dreptul la libertate și la siguranță), a articolului 18 (dreptul de azil), a articolului 19 (protecția în caz de strămutare, expulzare sau extrădare) și a articolului 21 (nediscriminarea) din cartă.

29 La 10 martie 2022, recurentul a solicitat Tribunalului, pe de o parte, să adopte măsuri de organizare a procedurii sau activități de cercetare judecătorească pentru ca Frontex să prezinte documente aflate în posesia sa și, pe de altă parte, să organizeze o ședință de audiere a pledoariilor. La 29 aprilie și la 18 mai 2022, recurentul a solicitat Tribunalului să adopte măsuri de organizare a procedurii având ca obiect prezentarea de către Frontex a altor documente.

30 Prin ordonanța atacată, Tribunalul a respins acțiunea recurentului. După ce a amintit, la punctele 19-23 din această ordonanță, principiile care guvernează condițiile de angajare a răspunderii extracontractuale a Uniunii și, la punctele 28-34 din ordonanța menționată, pe cele referitoare în special la caracterul real al prejudiciului invocat, Tribunalul a rezumat, la punctul 36 din aceeași ordonanță, faptele aflate la originea prejudiciului invocat de recurent în cererea sa introductivă în primă instanță după cum urmează:

„Reclamantul afirmă în cererea introductivă că, la 28 aprilie 2020, în jurul orei 7.30, 22 de persoane, printre care și acesta, au sosit pe insula Samos din Grecia. Au ajuns pe o plajă aflată lângă munți, pe care au început să îi urce după ce au părăsit ambarcațiunea. Potrivit reclamantului, odată ajunși în vârful muntelui, acesta a făcut fotografii și înregistrări video pe care le-a trimis unei cunoștințe din Austria. Timp de câteva ore, grupul a solicitat locuitorilor să cheme poliția. Atunci când au sosit, funcționarii poliției le-au confiscat telefoanele și, cu ajutorul unei camionete, au transportat grupul pe plajă, unde se aflau o navă și o ambarcațiune de mici dimensiuni. Ulterior, toți membrii grupului au fost duși la bordul unei mici ambarcațiuni portocalii, care, potrivit reclamantului, era o plută de salvare fără niciun mijloc de propulsie. Odată ajuns pe mare, grupul a fost obligat să schimbe ambarcațiunile încă de două ori. Potrivit reclamantului, acest du-te-vino a continuat peste noapte și în după-amiaza zilei de 29 aprilie 2020, când în cele din urmă i-a preluat paza de coastă turcă.”

31 La punctul 37 din ordonanța atacată, Tribunalul a arătat că, „[p]entru a dovedi aceste afirmații privind prezența și participarea sa la pretinsul incident din 28 și 29 aprilie 2020, reclamantul se întemeiază pe următoarele elemente de probă:

– în primul rând, pe propria mărturie, atașată ca anexa A.1 la cererea introductivă;

– în al doilea rând, pe un articol de presă din *Bellingcat*, publicat la 20 mai 2020 pe internet (denumit în continuare [«articolul din *Bellingcat*]») și în special pe două videoclipuri de pe YouTube incluse în acest articol. Cererea introductivă cuprinde un link către site-ul internet care conține articolul, atât în textul său, cât și în anexa A.2;

– și, în al treilea rând, pe patru fotografii, atașate ca anexa A.2 la cererea introductivă. Aceste fotografii sunt capturi de ecran color luate din materialele video prezentate în [articolul din *Bellingcat*]”.

32 La punctul 39 din ordonanța atacată, Tribunalul a apreciat că aceste elemente de probă erau vădit insuficiente pentru a demonstra în mod concludent prezența și implicarea recurentului în pretinsul incident din 28 și 29 aprilie 2020. Pentru motivele expuse la punctele 40-60 din această ordonanță, Tribunalul a constatat, la punctul 61 din ordonanța menționată, că recurentul nu demonstrase caracterul real al prejudiciului invocat și că, prin urmare, era evident că nu era îndeplinită condiția referitoare la caracterul real al prejudiciului.

33 Prin urmare, la punctul 62 din aceeași ordonanță, Tribunalul a respins acțiunea ca vădit nefondată, fără să fi fost necesar să se examineze dacă erau îndeplinite celelalte condiții de angajare a răspunderii extracontractuale a Frontex.

Concluziile părților în recurs

34 Recurentul solicită Curții:

– anularea ordonanței atacate;

– soluționarea pe fond a cauzei în cazul în care consideră că dispune de suficiente informații din dosar; cu titlu subsidiar, trimiterea cauzei spre rejudecare Tribunalului pentru ca acesta să efectueze o examinare completă a faptelor și

– obligarea Frontex la plata cheltuielilor de judecată aferente celor două proceduri.

35 Frontex solicită Curții:

– respingerea recursului și

– obligarea recurentului la plata cheltuielilor de judecată, inclusiv a celor efectuate de Frontex.

Cu privire la recurs

36 În susținerea recursului formulat, recurentul invocă un motiv unic, întemeiat pe încălcări de către Tribunal ale principiilor care reglementează sarcina probei, contrar drepturilor garantate de Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, semnată

la Roma la 4 noiembrie 1950 (denumită în continuare „CEDO”), a căror respectare se impune în temeiul articolului 52 alineatul (3) din cartă ca prag minim de protecție. Acest motiv unic cuprinde două aspecte, care trebuie analizate împreună.

Argumentația părților

37 În cadrul primului aspect al motivului unic, recurentul susține în esență că Tribunalul a considerat, la punctele 35, 39, 61 și 62 din ordonanța atacată, cu încălcarea principiilor care reglementează sarcina probei, că era evident că nu demonstrase corespunzător cerințelor legale că era îndeplinită condiția de angajare a răspunderii extracontractuale a Uniunii referitoare la caracterul real al prejudiciului.

38 Astfel cum ar reieși din jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului (denumită în continuare „Curtea EDO”) în cauzele privind expulzarea solicitanților de azil, având în vedere situația de vulnerabilitate în care se află aceștia din urmă, trebuie să se țină seama de dificultățile sau chiar de imposibilitatea acestor persoane de a obține probe. În special, Curtea EDO ar aprecia că, în asemenea situații, lipsa unor elemente de probă directe nu constituie un factor decisiv, că este necesar în mod frecvent ca persoanelor respective să li se acorde beneficiul îndoielii cu ocazia aprecierii credibilității declarațiilor lor și a documentelor care le susțin și că, atunci când aceleași persoane au adus un început de dovadă în susținerea versiunii lor cu privire la fapte, sarcina probei este răsturnată (a se vedea în acest sens Curtea EDO, 23 august 2016, J.K. și alții împotriva Suediei, CE:ECHR:2016:0823JUD005916612, § 92-97, Curtea EDO, 13 februarie 2020, N.D. și N.T. împotriva Spaniei, CE:ECHR:2017:1003JUD000867515, § 85, și Curtea EDO, 18 noiembrie 2021, M.H și alții împotriva Croației, CE:ECHR:2021:1118JUD001567018, § 268).

39 Prin impunerea unor cerințe în materie de probă care sunt dificile, chiar imposibil de îndeplinit în cadrul unor operațiuni de returnare, Tribunalul ar fi adus atingere drepturilor fundamentale garantate de cartă, printre care dreptul la o cale de atac efectivă, și sistemului complet de căi de atac instituit de Tratatul FUE. Aceste cerințe ar echivala cu a exonera Frontex de orice obligație juridică ce îi impune să furnizeze informații relevante la care este singura care are acces și de orice consecință care decurge din neprezentarea acestor informații.

40 În plus, impunerea cerințelor menționate ar fi determinat Tribunalul să săvârșească erori de calificare juridică a faptelor, precum și denaturări ale elementelor de probă.

41 Astfel, în primul rând, aprecierile Tribunalului cuprinse la punctele 37, 42, 46, 47, 53 și 55 din ordonanța atacată, potrivit cărora fotografiile și înregistrările video care provin din articolul din *Bellingcat* nu permiteau identificarea recurentului sau a locului și a datei la care au fost realizate, ar denatura aceste fotografii și aceste înregistrări video.

42 În al doilea rând, la aceste puncte, Tribunalul ar fi săvârșit erori de calificare juridică a faptelor și ar fi încălcat principiul bunei administrări a justiției atunci când a apreciat că elementele de probă prezentate de recurent erau prea imprecise pentru a putea fi considerate relevante și probante. În această privință, fotografiile și înregistrările video prezentate în fața Tribunalului ar permite identificarea reclamantului, precum și confirmarea prezenței sale cu ocazia pretinsului incident din 28 și 29 aprilie 2020. Aceste fapte ar fi confirmate de raportul Oficiului European de Luptă Antifraudă (OLAF) întocmit în urma investigației OC/2020/0866/A1 și referitor la nereguli serioase care ar fi fost săvârșite de Frontex, care ar consta printre altele în faptul de a fi trecut sub tăcere sau de a fi fost implicată în trimiteri înapoi sumare de migranți (denumit în continuare „raportul OLAF”), la care recurentul a avut acces în urma unor scurgeri de informații în presă.

Recurentul ar fi solicitat Tribunalului să adopte o măsură de organizare a procedurii pentru a obține prezentarea acestui raport. Această cerere ar fi rămas însă fără rezultat și nu ar fi fost nici măcar menționată în ordonanța atacată.

43 În al treilea rând, la punctele 40 și 41 din ordonanța atacată, Tribunalul ar fi săvârșit o eroare de calificare juridică a faptelor și ar fi denaturat elementele de probă atunci când a considerat că mărturia recurentului anexată la cererea introductivă în primă instanță are doar o valoare probantă redusă, că nu este suficient de precisă și că nu permite identificarea celorlalte persoane prezente cu ocazia pretinsului incident din 28 și 29 aprilie 2020. Recurentul invocă în acest context raportul OLAF, care ar stabili, mai întâi, că mijloace cofinanțate de Frontex au participat la punerea în aplicare a unor expulzări colective, contrar celor afirmate de Frontex în cursul investigației. În continuare, acest raport ar atesta faptul că Frontex decisese să își relocheze mijloacele aeriene pentru a nu fi martoră la incidente în Marea Egee și faptul că agenții săi, de teama represaliilor din partea statului membru gazdă, se abținuseră să semnaleze incidente. Aceste elemente ar confirma argumentul recurentului potrivit căruia pretinsul incident din 28 și 29 aprilie 2020 ar fi mai mult un caz de nesemnalare a unui incident decât un caz de nedetectare a acestuia. În sfârșit, raportul respectiv ar confirma credibilitatea articolului din *Bellingcat* privind pretinsul incident din 28 și 29 aprilie 2020. Având în vedere elementele menționate, care au fost prezentate Tribunalului, acesta din urmă ar fi trebuit să acorde recurentului beneficiul îndoielii în scopul stabilirii materialității faptelor în cauză.

44 În cadrul celui de al doilea aspect al motivului unic, recurentul susține că Tribunalul a săvârșit erori de drept și de calificare juridică a faptelor atunci când a apreciat, la punctele 14 și 62 din ordonanța atacată, că era suficient de lămurit de înscrisurile din dosar și că acțiunea era vădit nefondată. Recurentul reproșează în esență Tribunalului că nu a efectuat cercetarea judecătorească în cauză în mod corect și că a aplicat în mod eronat articolul 126 din Regulamentul de procedură al Tribunalului. Mai precis, prin faptul că a refuzat, fără a furniza o motivare, să dea curs cererilor recurentului de a prezenta și de a ține seama de raportul OLAF, precum și de cele trei rapoarte aflate în baza de date a aplicației de transmitere a informațiilor privind operațiunile comune (*Joint Operations Reporting Application*) (denumite în continuare „rapoartele JORA”), la care Frontex dispunea de un acces exclusiv, și prin faptul că a refuzat să organizeze o ședință solicitată de recurent pentru ca el să poată depune mărturie în cadrul acesteia, Tribunalul ar fi încălcat principiul bunei administrări a justiției, precum și principiul egalității armelor și ar fi realizat o examinare incompletă a faptelor. Aceste erori, care ar aduce atingere sistemului complet de căi de atac instituit de tratate și ar conduce la exonerarea în mod injust a Frontex de orice răspundere, ar vicia aprecierile Tribunalului care figurează la punctele 14, 58, 59, 61 și 62 din ordonanța atacată.

45 Recurentul apreciază de asemenea că, contrar celor susținute de Frontex, prezentul motiv este admisibil. Pe de o parte, recurentul nu s-ar întemeia pe elemente de probă care nu figurează în dosar, ci pe cereri de organizare a procedurii adresate Tribunalului prin care se urmărea obținerea prezentării unor documente la care Frontex avea acces exclusiv. Pe de altă parte, recurentul invocă o denaturare a elementelor de probă care rezultă în mod evident din înscrisurile din dosar, astfel încât nu ar fi necesar ca Curtea să efectueze o nouă apreciere a faptelor și a elementelor de probă.

46 Frontex susține că motivul unic este vădit inadmisibil și, în orice caz, vădit nefondat.

47 În primul rând, aceasta susține că primul aspect al motivului unic este inadmisibil. Mai întâi, recurentul s-ar limita la a solicita reexaminarea elementelor de probă sau evaluarea unor elemente de probă prezentate pentru prima dată în stadiul recursului. În continuare, el nu ar menționa punctele contestate din ordonanța atacată atunci când invocă încălcări atât ale principiilor care reglementează sarcina probei, cât și ale articolului 52 alineatul (3) din cartă. În plus, recurentul ar prezenta ca fiind aspecte de drept ceea ce ar constitui aprecieri de fapt. Aceasta ar fi situația în ceea ce privește aspectul dacă recurentului ar trebui să i se acorde beneficiul îndoielii, în sensul jurisprudenței Curții EDO. Frontex precizează în această privință că jurisprudența menționată nu poate prevala asupra normei din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene potrivit căreia recursul se limitează la chestiuni de drept. În sfârșit, Frontex consideră că, în mai multe privințe, recurentul se limitează la a repeta argumentele formulate în primă instanță.

48 În orice caz, acest aspect ar fi în parte inoperant și în parte nefondat. Mai întâi, nu s-ar contesta nicidecum că articolul din *Bellingcat* nu menționează numele recurentului și că aceste înregistrări video sunt de o calitate relativ scăzută. În plus, pretinsele denaturări sau erori nu ar fi nicidecum dovedite, întrucât acestea nu reies în mod vădit din înscrisurile din dosar. În continuare, raportul OLAF ar fi lipsit de relevanță, din moment ce nu stabilește în niciun mod că recurentul apare în fotografiile prezentate de acesta din urmă. În sfârșit, contrar celor susținute de recurent, Tribunalul ar fi luat în considerare în mod corespunzător argumentele și elementele de probă prezentate de acesta din urmă.

49 În al doilea rând, Frontex apreciază că al doilea aspect al motivului unic este de asemenea inadmisibil. Pe de o parte, recurentul s-ar întemeia pe raportul OLAF, care nu figura în dosarul în primă instanță. Pe de altă parte, în ceea ce privește rapoartele JORA, acesta nu ar indica punctele din ordonanța atacată pe care le-ar contesta pe baza acestor rapoarte.

50 În orice caz, aspectul menționat ar fi nefondat. În această privință, Frontex apreciază că recurentul nu poate contesta aprecierea Tribunalului care figurează la punctul 14 din ordonanța atacată, potrivit căreia acesta ar fi fost suficient de lămurit de înscrisurile din dosar, sau respingerea acțiunii ca fiind vădit nefondată, la punctul 62 din această ordonanță, invocând raportul OLAF, rapoartele JORA sau chiar cererea recurentului de organizare a unei ședințe pentru a se putea înfățișa în fața Tribunalului.

51 În ceea ce privește cererea recurentului adresată Tribunalului de a dispune prezentarea raportului OLAF în întregime, inclusiv anexele la acesta, din Hotărârea din 16 iulie 2009, SELEX Sistemi Integrati/Comisia (C-481/07 P, EU:C:2009:461, punctul 44), ar reieși că Tribunalul este singurul competent să se pronunțe asupra eventualei necesități de a completa informațiile de care dispune adoptând măsuri de organizare a procedurii sau activități de cercetare judecătorească, ce nu pot avea ca obiect suplinirea inacțiunii reclamantului în administrarea probelor. În orice caz, acest raport ar fi lipsit de relevanță, din moment ce recurentul nu indică faptul că numele său este citat în acesta sau că raportul menționat ar permite să se stabilească faptul că apărea în fotografiile pe care le-a prezentat în primă instanță.

52 În plus, în ceea ce privește cererea recurentului de organizare a unei ședințe de audiere a pledoariilor pentru a se putea înfățișa în calitate de martor, Frontex apreciază că recurentul nu ține seama de faptul că revine Tribunalului competența de a decide dacă o cauză necesită audierea unui martor sau organizarea unei ședințe. Frontex precizează că, din moment ce recurentul nu a furnizat nicio probă care să demonstreze că este o persoană vizată de măsurile luate de autoritățile elene și/sau care apare în fotografiile prezentate în primă instanță,

Tribunalul nu poate fi obligat să adopte măsuri de organizare a procedurii sau activități de cercetare judecătorească, întrucât acestea nu ar fi permis furnizarea elementelor de probă a căror prezentare a fost omisă de recurent. Nici Tribunalul, nici Curtea nu ar putea prezuma că recurentul era vizat de pretinsul incident din 28 și 29 aprilie 2020. Recurentul nu ar indica nici modul în care o ședință în fața Tribunalului ar fi permis să se stabilească faptul că era una dintre persoanele care apăreau în fotografiile de slabă calitate prezentate în primă instanță.

Aprecierea Curții

Cu privire la admisibilitate

53 Frontex contestă, în primul rând, admisibilitatea motivului unic de recurs pentru motivul, în esență, că recurentul nu ar identifica cu suficientă precizie punctele din ordonanța atacată pe care le contestă.

54 În această privință, din articolul 256 alineatul (1) al doilea paragraf TFUE, din articolul 58 primul paragraf din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene, precum și din articolul 168 alineatul (1) litera (d) și din articolul 169 alineatul (2) din Regulamentul de procedură al Curții rezultă că un recurs trebuie să indice cu precizie punctele criticate din hotărârea a cărei anulare se solicită, precum și argumentele de drept care susțin în mod specific această cerere, sub sancțiunea inadmisibilității recursului sau a motivului în cauză (Hotărârea din 12 decembrie 2024, DD/FRA, C-680/22 P, EU:C:2024:1019, punctul 99 și jurisprudența citată).

55 Nu respectă aceste cerințe și trebuie declarat inadmisibil printre altele un motiv a cărui argumentație nu este suficient de clară și de precisă pentru a-i permite Curții să își exercite controlul de legalitate, în special întrucât elementele esențiale pe care se sprijină motivul nu rezultă în mod suficient de coerent și de comprehensibil din textul acestui recurs, care este formulat într-un mod obscur și ambiguu în această privință. Curtea a statuat de asemenea că trebuie respins ca vădit inadmisibil un recurs care nu are o structură coerentă, care se limitează la afirmații generale și care nu cuprinde indicații precise privind punctele din decizia atacată care ar fi afectate eventual de o eroare de drept (Hotărârea din 12 decembrie 2024, DD/FRA, C-680/22 P, EU:C:2024:1019, punctul 100 și jurisprudența citată).

56 În speță, în cadrul motivului său unic, recurentul a expus consecințele încălcărilor invocate ale principiilor care reglementează sarcina probei în raport cu drepturile garantate de CEDO și de articolul 52 alineatul (3) din cartă, pe de o parte, asupra efectuării de către Tribunal a cercetării judecătorești în prezenta cauză și, pe de altă parte, asupra aprecierii de către Tribunal a înscrisurilor din dosarul în primă instanță. În plus, în fiecare aspect al acestui motiv, recurentul a indicat punctele din ordonanța atacată care ar fi afectate de erorile de drept invocate. Reiese că elementele esențiale pe care se sprijină acest motiv rezultă în mod suficient de coerent și de comprehensibil din textul recursului și că argumentația recurentului este suficient de clară și de precisă pentru a permite Curții să își exercite controlul de legalitate.

57 Prin urmare, cauza de inadmisibilitate întemeiată pe lipsa identificării suficiente a punctelor din ordonanța atacată care sunt contestate trebuie înlăturată.

58 În al doilea rând, Frontex susține că recursul este inadmisibil întrucât, în cadrul acestuia, recurentul ar încerca să prezinte aspecte de fapt ca aspecte de drept și ar solicita Curții să efectueze o nouă apreciere a faptelor sau a elementelor de probă. În special, Frontex susține că

problema existenței unei îndoieli de care ar trebui să beneficieze recurentul este o chestiune de fapt și că concluziile jurisprudenței Curții EDO cu privire la sarcina probei ce revine solicitanților de azil în cauze de expulzare nu pot prevala asupra normei din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene potrivit căreia un recurs se limitează la chestiuni de drept.

59 În această privință, din articolul 256 TFUE, precum și din articolul 58 primul paragraf din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene rezultă că recursul se limitează la chestiuni de drept. Tribunalul este singurul competent să constate și să aprecieze faptele pertinente, precum și să aprecieze elementele de probă. Aprecierea acestor fapte și elemente de probă nu constituie, așadar, cu excepția cazului denaturării lor, o chestiune de drept supusă ca atare controlului Curții în cadrul unui recurs [Hotărârea din 10 septembrie 2024, Google și Alphabet/Comisia (Google Shopping), C-48/22 P, EU:C:2024:726, punctul 61, precum și jurisprudența citată].

60 Cu toate acestea, problema dacă, având în vedere jurisprudența Curții EDO și articolul 52 alineatul (3) din cartă, normele în materie de sarcină a probei aplicabile unor persoane care se află într-o situație precum cea a recurentului trebuie să fie adaptate astfel încât acestor persoane să li se poată acorda beneficiul îndoielii este o chestiune de drept. Astfel, problema repartizării sarcinii probei, deși poate avea incidență asupra constatărilor de fapt efectuate de Tribunal, constituie o chestiune de drept (Hotărârea din 6 ianuarie 2004, BAI și Comisia/Bayer, C-2/01 P și C-3/01 P, EU:C:2004:2, punctul 61).

61 În plus, în recursul formulat, recurentul motivează în mod specific denaturările despre care pretinde că ar fi fost săvârșite de Tribunal. Denaturările invocate nu corespund, așadar, unei cereri de reapreciere a faptelor sau a elementelor de probă.

62 În consecință, cauza de inadmisibilitate întemeiată pe prezentarea unor aspecte de fapt ca fiind aspecte de drept trebuie de asemenea înlăturată.

63 În al treilea rând, în măsura în care Frontex contestă admisibilitatea recursului susținând că recurentul se limitează la a repeta argumentele formulate în primă instanță, reiese, desigur, din jurisprudența Curții că un recurs nu poate să se limiteze la repetarea motivelor și a argumentelor care au fost deja prezentate în fața Tribunalului fără a se aduce argumente pentru a stabili că acesta ar fi săvârșit o eroare de drept (Hotărârea din 26 iunie 2025, Mainova/Comisia, C-484/23 P, EU:C:2025:482, punctul 56 și jurisprudența citată). Totuși, în speță, recurentul a invocat în mod specific argumente pentru a stabili că Tribunalul a săvârșit erori de drept în ordonanța atacată, astfel încât această cauză de inadmisibilitate trebuie respinsă.

64 Având în vedere considerațiile care precedă, recursul formulat de recurent este admisibil.

Cu privire la fond

65 Recurentul susține în esență că Tribunalul a încălcat principiile care reglementează sarcina probei, că a denaturat elementele de probă și că a săvârșit erori de calificare juridică a faptelor atunci când a statuat că elementele de probă pe care le prezentase erau vădit insuficiente pentru a demonstra în mod concludent prezența și implicarea sa în pretinsul incident din 28 și 29 aprilie 2020, astfel încât nu a demonstrat caracterul real al prejudiciului pe care îl invocă și, prin urmare, îndeplinirea condiției referitoare la caracterul real al prejudiciului de care depinde angajarea răspunderii extracontractuale a Uniunii pentru acțiunile Frontex.

– Considerații introductive

66 În primul rând, trebuie amintit că Frontex este o agenție a Uniunii creată prin Regulamentul nr. 2007/2004 în scopul îmbunătățirii gestionării integrate a frontierelor externe ale Uniunii, prevăzută în prezent la articolul 77 alineatul (1) litera (c) TFUE. Din articolul 7 alineatele (1) și (4) din Regulamentul 2019/1896 rezultă că, deși Frontex și autoritățile naționale responsabile cu gestionarea frontierelor au o responsabilitate partajată în această privință, Frontex este pe deplin responsabilă și răspunzătoare pentru orice decizie pe care o ia, precum și pentru orice activitate pentru care îi revine responsabilitatea exclusivă în temeiul acestui regulament.

67 Articolul 97 alineatul (4) din Regulamentul 2019/1896 prevede – la fel ca articolul 340 al doilea paragraf TFUE, a cărui concretizare o constituie – că, în cazul răspunderii extracontractuale, în conformitate cu principiile generale comune legislațiilor statelor membre, Frontex acordă despăgubiri pentru orice prejudiciu provocat de serviciile sale sau de membrii personalului său în executarea îndatoririlor care le revin. În consecință, jurisprudența Curții referitoare la această dispoziție din Tratatul FUE este relevantă în speță.

68 Conform unei jurisprudențe constante a Curții, angajarea răspunderii extracontractuale a Uniunii în temeiul articolului 340 al doilea paragraf TFUE depinde de îndeplinirea unui ansamblu de condiții, și anume existența unei încălcări suficient de grave a unei norme de drept care conferă drepturi particularilor, caracterul real al prejudiciului și existența unei legături de cauzalitate între încălcarea obligației ce revine autorului actului și prejudiciul suferit de persoanele vătămate (a se vedea Hotărârea din 5 martie 1996, Brasserie du pêcheur și Factortame, C-46/93 și C-48/93, EU:C:1996:79, punctul 51, precum și Hotărârea din 5 martie 2024, Kočner/Europol, C-755/21 P, EU:C:2024:202, punctul 117 și jurisprudența citată).

69 Reiese de asemenea din această jurisprudență că, în cazul în care una dintre aceste condiții nu este îndeplinită, acțiunea trebuie respinsă în întregime, fără a fi necesară examinarea celorlalte condiții ale răspunderii extracontractuale a Uniunii, iar instanța Uniunii nu are obligația să examineze condițiile menționate într-o ordine determinată (Hotărârea din 21 decembrie 2023, United Parcel Service/Comisia, C-297/22 P, EU:C:2023:1027, punctul 61 și jurisprudența citată).

70 În ceea ce privește mai precis a doua dintre aceleași condiții referitoare la caracterul real al prejudiciului, se impune ca prejudiciul a cărui reparare este solicitată să fie real și cert (a se vedea în acest sens Hotărârea din 14 octombrie 2014, Giordano/Comisia, C-611/12 P, EU:C:2014:2282, punctul 36 și jurisprudența citată).

71 În al doilea rând, în ceea ce privește normele în materie de sarcină și de administrare a probei referitoare la angajarea răspunderii extracontractuale a Uniunii în temeiul articolului 340 al doilea paragraf TFUE, revine, în principiu, părții care pune în discuție această răspundere sarcina de a demonstra prin probe concludente că sunt îndeplinite condițiile de angajare a acesteia. Astfel, această parte trebuie să furnizeze, printre altele, asemenea probe cu privire la existența și la întinderea prejudiciului pe care îl invocă (a se vedea în acest sens Hotărârea din 12 decembrie 2024, Nemea Bank/BCE ș.a., C-181/22 P, EU:C:2024:1020, punctul 60, precum și jurisprudența citată). În acest scop, partea menționată se poate prevala de mijloace de probă de orice natură, din moment ce principiul în dreptul Uniunii este cel al liberei administrări a probelor (a se vedea în acest sens Hotărârea din 12 decembrie 2024, DD/FRA, C-130/22 P, EU:C:2024:1018, punctul 92 și jurisprudența citată).

72 Cu toate acestea, în exercitarea competenței pe care articolul 268 TFUE coroborat cu articolul 256 alineatul (1) TFUE o conferă Tribunalului de a judeca în primă instanță litigii referitoare la repararea prejudiciilor prevăzute la articolul 340 al doilea și al treilea paragraf TFUE și Curții de a soluționa aceste litigii în recurs, instanța Uniunii trebuie să asigure o protecție jurisdicțională efectivă a particularilor.

73 Astfel, acțiunea în despăgubire prevăzută la articolul 268 TFUE trebuie apreciată în raport cu ansamblul sistemului de protecție jurisdicțională a particularilor instituit de tratate și contribuie la caracterul efectiv al acestei protecții (Hotărârea din 6 octombrie 2020, Bank Refah Kargaran/Consiliul, C-134/19 P, EU:C:2020:793, punctul 34 și jurisprudența citată).

74 În această privință, trebuie amintit că din articolul 2 TUE rezultă că Uniunea se întemeiază, printre altele, pe valorile privind egalitatea și statul de drept. Or, existența însăși a unui control jurisdicțional efectiv destinat să asigure respectarea dispozițiilor dreptului Uniunii este inerentă existenței unui asemenea stat de drept (Hotărârea din 25 iunie 2020, CSUE/KF, C-14/19 P, EU:C:2020:492, punctul 58 și jurisprudența citată).

75 De altfel, articolul 47 din cartă, care constituie o reafirmare a principiului protecției jurisdicționale efective, prevede, la primul paragraf, că orice persoană ale cărei drepturi și libertăți garantate de dreptul Uniunii sunt încălcate are dreptul la o cale de atac efectivă în fața unei instanțe judecătorești, în conformitate cu condițiile stabilite de articolul menționat (Hotărârea din 6 octombrie 2020, Bank Refah Kargaran/Consiliul, C-134/19 P, EU:C:2020:793, punctul 36 și jurisprudența citată).

76 Pe de altă parte, trebuie amintit că, astfel cum reiese din preambulul Deciziei 88/591/CECO, CEE, Euratom a Consiliului din 24 octombrie 1988 de instituire a Tribunalului de Primă Instanță al Comunităților Europene (JO 1988, L 319, p. 1, Ediție specială, 01/vol. 1, p. 67), Tribunalul a fost creat pentru a menține calitatea și eficacitatea controlului jurisdicțional în ordinea juridică comunitară, devenită ordinea juridică a Uniunii. Acest preambul precizează în această privință că atribuirea în favoarea Tribunalului a competenței de a decide în primă instanță cu privire la acțiunile care necesită o examinare aprofundată a unor fapte complexe, instituind astfel un dublu grad de jurisdicție, contribuie la îmbunătățirea protecției jurisdicționale a justițiabililor.

77 Prin urmare, aplicarea de către Tribunal a normelor privind sarcina probei și administrarea probelor nu poate aduce atingere efectivității protecției jurisdicționale a drepturilor care sunt conferite particularilor de dreptul Uniunii. O asemenea aplicare nu poate să conducă, printre altele, la a impune unei părți o sarcină a probei excesivă sau chiar imposibil de îndeplinit (*probatio diabolica*) sau la a repune în discuție principiul egalității armelor, care implică, astfel cum a statuat Curtea, obligația de a oferi fiecărei părți o posibilitate rezonabilă de a-și susține cauza în condiții care să nu o plaseze într-o situație de dezavantaj net în raport cu adversarul său (Hotărârea din 17 noiembrie 2022, Harman International Industries, C-175/21, EU:C:2022:895, punctul 62 și jurisprudența citată).

78 Astfel, cu ocazia aplicării acestor norme, Tribunalul trebuie să asigure respectarea deplină a dreptului la o cale de atac efectivă, garantat de articolul 47 din cartă, ținând seama de împrejurările specifice ale cauzei cu care este sesizat. Dacă, având în vedere aceste împrejurări, se dovedește că aplicarea normelor menționate impune unei părți la litigiu o sarcină a probei excesiv de dificilă sau chiar imposibilă, se impune o adaptare a acelorași norme.

79 În al treilea rând, trebuie amintit că Tribunalului i-au fost conferite competențe pentru a asigura pregătirea pentru judecată a cauzelor cu care este sesizat și efectuarea cercetării judecătorești în aceste cauze. Astfel, în temeiul articolelor 88 și 89 din Regulamentul de procedură, Tribunalul poate lua măsuri de organizare a procedurii care urmăresc să asigure pregătirea cauzelor pentru judecată, desfășurarea procedurilor și soluționarea litigiilor în cele mai bune condiții. După cum reiese din coroborarea articolului 24 din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene, aplicabil Tribunalului în temeiul articolului 53 din acesta, cu articolul 89 din Regulamentul de procedură al Tribunalului, Tribunalul poate lua măsuri care constau printre altele în a solicita părților să prezinte toate documentele și să furnizeze toate informațiile pe care le consideră necesare. Articolul 91 din acest regulament de procedură îi permite Tribunalului să efectueze activități de cercetare judecătorească ce cuprind printre altele înfățișarea personală a părților și solicitarea de informații sau de prezentare a oricărui înscris sau mijloc material de probă referitor la cauză, adresată acestor părți. Pe de altă parte, în temeiul articolelor 26-30 din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene, aplicabile Tribunalului în temeiul articolului 53 din acesta, coroborate cu articolele 93-95 din Regulamentul de procedură al Tribunalului, Tribunalul poate audia martori sub jurământ. În sfârșit, în cadrul organizării unei ședințe, articolul 32 din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene, aplicabil Tribunalului în temeiul articolului 53 din acesta, permite Tribunalului să audieze părțile și martorii.

80 Deși este cert că Tribunalul este cel care decide cu privire la necesitatea de a face uz de aceste competențe (a se vedea în acest sens Hotărârea din 28 ianuarie 2016, Heli-Flight/AESA, C-61/15 P, EU:C:2016:59, punctul 94 și jurisprudența citată), nu este mai puțin adevărat că Tribunalul trebuie să exercite competențele menționate cu respectarea deplină a cerințelor care decurg din articolul 47 din cartă. Prin urmare, atunci când aplicarea normelor în materie de sarcină și de administrare a probei nu permite, în mod excepțional, să se garanteze o protecție jurisdicțională efectivă a reclamantului, Tribunalul trebuie, pentru a asigura această protecție, care este fundamentală în Uniune, în calitate de Uniune de drept, să facă uz de aceleași competențe pentru a completa informațiile de care dispune în cauza cu care este sesizat.

81 Astfel, Tribunalul nu se poate limita la a respinge susținerile reclamanților pentru insuficiența probelor în condițiile în care depinde de el, în special prin admiterea unei cereri a acestor părți de a dispune activități de cercetare judecătorească, precum prezentarea de înscrisuri, să înlăture incertitudinea care poate exista în ceea ce privește exactitatea acestor susțineri sau să explice motivele pentru care un asemenea document nu poate, în orice caz și indiferent de conținutul său, să fie relevant pentru soluționarea litigiului (a se vedea în acest sens Hotărârea din 4 martie 1999, Ufex ș.a./Comisia, C-119/97 P, EU:C:1999:116, punctele 110 și 111, precum și Ordonanța din 4 octombrie 2007, Olsen/Comisia, C-320/05 P, EU:C:2007:573, punctul 64).

82 În aceeași ordine de idei, reiese dintr-o jurisprudență consacrată a Tribunalului că acesta din urmă se implică în strângerea elementelor de probă în beneficiul unui reclamant în cadrul măsurilor de organizare a procedurii, în cazuri excepționale în care reclamantul respectiv are efectiv nevoie de aceasta pentru a-și susține argumentația și se confruntă cu dificultăți de acces sau cu refuzul accesului (a se vedea în acest sens Hotărârea Tribunalului din 25 septembrie 2002, Ajour ș.a./Comisia, T-201/00 și T-384/00, EU:T:2002:224, punctul 75, Hotărârea Tribunalului din 16 octombrie 2013, TF1/Comisia, T-275/11, EU:T:2013:535, punctul 116, și Hotărârea Tribunalului din 11 decembrie 2014, van der Aat ș.a./Comisia, T-304/13 P, EU:T:2014:1055, punctul 61, precum și Ordonanța Tribunalului din 4 februarie 2005, Aguar Fernandez ș.a./Comisia, T-20/04, EU:T:2005:35, punctul 36).

83 Pentru a beneficia de intervenția Tribunalului în strângerea elementelor de probă, partea care solicită aceasta trebuie totuși să furnizeze cel puțin un minim de elemente care să justifice utilitatea acestei intervenții în cadrul procedurii (a se vedea în acest sens Hotărârea din 28 iulie 2011, Diputación Foral de Vizcaya ș.a./Comisia, C-474/09 P-C-476/09 P, EU:C:2011:522, punctul 92, precum și jurisprudența citată).

84 Este de competența Curții, în cadrul unui recurs care contestă aplicarea de către Tribunal a normelor privind sarcina și administrarea probelor, să verifice dacă acesta și-a îndeplinit obligațiile menționate la punctele 78 și 80 din prezenta hotărâre, cu respectarea deplină a cerințelor care decurg din articolul 47 din cartă.

85 În lumina acestor precizări introductive trebuie analizat dacă, în speță, Tribunalul și-a încălcat obligația de a adapta normele privind sarcina și administrarea probelor pentru a asigura o protecție jurisdicțională efectivă.

– Cu privire la necesitatea unei adaptări a sarcinii probei

86 La punctul 39 din ordonanța atacată, Tribunalul a considerat că probele prezentate de recurent erau vădit insuficiente pentru a demonstra în mod concludent prezența și implicarea sa în pretinsul incident din 28 și 29 aprilie 2020.

87 Pentru a stabili dacă, astfel cum susține recurentul, această considerație este afectată de o eroare de drept, pentru motivul că Tribunalul nu a respectat necesitatea unei adaptări a sarcinii probei având în vedere împrejurările specifice ale acțiunii sale în răspundere extracontractuală împotriva Uniunii pentru prejudicii pe care le-ar fi suferit ca urmare a pretinselor încălcări de către Frontex ale articolului 46 alineatele (4) și (5) din Regulamentul 2019/1896 și ale drepturilor sale fundamentale întemeiate pe articolele 1-4, 6, 18, 19 și 21 din cartă, cu ocazia acestui pretins incident, este necesar să se arate că acțiunea respectivă prezintă următoarele particularități.

88 În primul rând, pretinsul incident menționat ar consta într-o operațiune de returnare de pe teritoriul Uniunii, pe cale maritimă, către un stat terț a unor persoane care, precum recurentul, au fugit din țara lor de origine, fără ca aceste persoane să fi primit posibilitatea de a depune o cerere de protecție internațională pe teritoriul respectiv. Or, o asemenea operațiune de trimitere înapoi sumară se caracterizează printr-o mare vulnerabilitate a persoanelor care sunt supuse acesteia, precum și printr-o lipsă a identificării și a unui tratament individualizat al acestor persoane din partea autorităților. În plus, persoanele menționate se află, la momentul faptelor, într-o situație care nu le permite decât cu foarte mare dificultate să adune elemente de probă pentru a stabili astfel de fapte sau chiar care exclude orice posibilitate în această privință, în special atunci când autoritățile naționale au confiscat telefoanele persoanelor respective.

89 În al doilea rând, astfel cum reiese din cuprinsul punctului 10 din ordonanța atacată, la momentul pretinsului incident din 28 și 29 aprilie 2020, erau în curs două activități operaționale ale Frontex în zona geografică în care ar fi avut loc acest pretins incident, și anume intervenția rapidă la frontieră în Marea Egee și operațiunea comună „Poseidon”.

90 Or, după cum reiese din articolele 1 și 4 din Regulamentul 2019/1896, Frontex este o agenție a Uniunii care constituie, împreună cu autoritățile naționale menționate la acest articol 4, poliția de frontieră și garda de coastă la nivel european, care este responsabilă să asigure gestionarea

europeană integrată a frontierelor externe, în vederea gestionării frontierelor respective într-un mod eficient și cu respectarea deplină a drepturilor fundamentale, precum și pentru a spori eficiența politicii Uniunii în materie de returnare.

91 Rezultă printre altele din considerentul (3) al Regulamentului 2019/1896 că Agenției Europene pentru Poliția de Frontieră și Garda de Coastă (Frontex) i s-au atribuit în acest scop sarcini și competențe extinse în materie de control la frontierele externe ale Uniunii, care, așa cum enunță considerentul (24) al acestui regulament, păstrează echilibrul în raport cu garanțiile consolidate privind drepturile fundamentale, precum și în raport cu o responsabilitate și o răspundere sporite ale acestei agenții.

92 Astfel, în temeiul articolului 5 alineatul (3) din Regulamentul 2019/1896, Frontex facilitează și eficientizează aplicarea măsurilor Uniunii referitoare la gestionarea frontierelor externe și la returnare. Articolul 7 alineatul (4) din regulamentul menționat precizează în această privință că Frontex sprijină aplicarea acestor măsuri consolidând, evaluând și coordonând acțiunile statelor membre, precum și furnizând asistență tehnică și operațională în ceea ce privește punerea în aplicare a măsurilor menționate. În plus, articolul 10 alineatul (1) literele (a), (b) și (g) din regulamentul menționat prevede că Frontex îndeplinește printre altele sarcina de a monitoriza fluxurile de migrație și de a efectua analize de risc cu privire la toate aspectele gestionării integrate a frontierelor, de a monitoriza nevoile operative ale statelor membre în ceea ce privește punerea în aplicare a returnărilor, inclusiv prin colectarea de date operative, precum și de a sprijini statele membre în situațiile în care este nevoie de o asistență tehnică și operațională sporită la frontierele externe, prin coordonarea și organizarea de operațiuni comune, ținând seama de faptul că unele situații pot implica urgențe umanitare și operațiuni de salvare pe mare în conformitate cu dreptul Uniunii și cu dreptul internațional.

93 În același timp, așa cum se arată în considerentul (103) al Regulamentului 2019/1896, acest regulament respectă drepturile fundamentale și principiile recunoscute la articolele 2 și 6 TUE și în cartă. Articolul 5 alineatul (4) din regulamentul menționat prevede astfel că Frontex contribuie la aplicarea acquis-ului Uniunii în domeniul drepturilor fundamentale, în special carta, la frontierele externe, iar articolul 10 alineatul (1) litera (e) din același regulament încredințează Frontex sarcina de a monitoriza respectarea drepturilor fundamentale în toate activitățile sale la frontierele externe și în operațiunile de returnare.

94 Articolul 80 alineatele (1) și (2) din Regulamentul 2019/1896 precizează în această privință că Poliția de frontieră și garda de coastă la nivel european garantează protecția drepturilor fundamentale în îndeplinirea sarcinilor care îi revin în temeiul aceluiași regulament, în conformitate cu dreptul relevant al Uniunii, în special cu carta și cu dreptul internațional relevant, inclusiv cu Convenția privind statutul refugiaților, semnată la Geneva la 28 iulie 1951 [*Recueil des traités des Nations unies*, vol. 189, p. 150, nr. 2545 (1954)], completată de Protocolul privind statutul refugiaților, încheiat la New York la 31 ianuarie 1967, cu Convenția cu privire la drepturile copilului, adoptată de Adunarea generală a Organizației Națiunilor Unite la 20 noiembrie 1989 [*Recueil des traités des Nations unies*, vol. 1577, p. 3, nr. 27531 (1990)] și cu obligațiile privind accesul la protecție internațională, în special principiul nereturnării. Mai precis, aceasta se asigură că, în îndeplinirea sarcinilor sale, nicio persoană nu este forțată să debarce, forțată să intre sau condusă într-o țară, nici predată sau returnată în alt mod autorităților unei țări cu încălcarea principiului nereturnării.

95 În plus, în ceea ce privește asistența tehnică și operațională în domeniul returnării, articolul 48 alineatul (1) litera (a) punctul (i) din Regulamentul 2019/1896 coroborat cu considerentul (81) al acestui regulament precizează că această asistență trebuie să se realizeze cu respectarea deplină a drepturilor fundamentale și include identificarea resortisanților țărilor terțe care fac obiectul procedurilor de returnare și pentru alte activități ale statelor membre premergătoare returnării.

96 Având în vedere sarcinile sale de monitorizare, de colectare de date operative și de sprijinire a autorităților statelor membre, precum și obligația sa de a contribui la aplicarea acquis-ului Uniunii în domeniul drepturilor fundamentale la frontierele externe ale Uniunii, Frontex ar putea, în principiu, să dețină informații relevante pentru a demonstra existența trimiterilor înapoi sumare.

97 Această agenție ar putea, cu atât mai mult, să dețină asemenea informații în ceea ce privește zonele geografice în care participă la activități operaționale concrete, precum, în speță, intervenția rapidă la frontieră în Marea Egee și operațiunea comună „Poseidon”, menționate la punctul 89 din prezenta hotărâre, care erau în curs la momentul și în zona geografică a pretinsului incident din 28 și 29 aprilie 2020.

98 Astfel, după cum reiese din articolul 36 alineatul (2) literele (a), (b) și (e), din articolul 37 alineatele (1)-(3), din articolul 38 alineatul (2) și din articolul 39 alineatele (5) și (8) din Regulamentul 2019/1896, revine directorului executiv al Frontex sarcina de a evalua, de a aproba și de a coordona asemenea activități operaționale și de a întocmi, împreună cu statul membru gazdă și în consultare cu statele membre participante, planul operațional pentru acestea.

99 Or, în conformitate cu articolul 38 alineatul (3) literele (d), (i) și (l) din acest regulament, planul operațional este obligatoriu atât pentru Frontex, cât și pentru aceste state membre în ceea ce privește, printre altele, o descriere a sarcinilor, o schemă de raportare și de evaluare și instrucțiuni generale, pentru a garanta respectarea drepturilor fundamentale în cursul unor astfel de activități operaționale.

100 În special, Frontex este obligată să asigure respectarea drepturilor fundamentale la punerea în aplicare operațională de către ofițerii coordonatori, care, potrivit articolului 44 alineatul (1) și alineatul (3) literele (b) și (d) din regulamentul menționat, au rolul de a monitoriza punerea corectă în aplicare a planului operațional și de a raporta respectivului director executiv în cazul în care instrucțiunile adresate echipelor de către statele membre gazdă nu sunt conforme cu planul operațional, îndeosebi în ceea ce privește drepturile fundamentale.

101 Pe de altă parte, în temeiul articolului 46 alineatul (4) din același regulament, directorul executiv al Frontex dispune suspendarea sau încetarea activităților acestei agenții în cazul în care consideră că există încălcări grave sau care sunt susceptibile să persiste ale drepturilor fundamentale sau ale obligațiilor de protecție internațională legate de acestea.

102 În plus, obligația de a contribui la aplicarea acquis-ului Uniunii în domeniul drepturilor fundamentale la frontierele externe ale Uniunii, care decurge din dispozițiile menționate atât la punctul anterior, cât și la punctele 93-95 din prezenta hotărâre, impune Frontex să coopereze în mod diligent la orice anchetă administrativă sau procedură judiciară privind presupuse încălcări ale acestor drepturi fundamentale la frontierele externe ale Uniunii.

103 În al treilea rând, trebuie arătat că acțiunea în răspundere extracontractuală în temeiul articolului 268 TFUE poate constitui singura cale de atac de natură să garanteze în mod suficient o protecție jurisdicțională în fața instanței Uniunii împotriva Frontex.

104 Având în vedere aceste particularități ale unei acțiuni în răspundere extracontractuală îndreptate împotriva Uniunii ca urmare a unor pretinse nelegalități săvârșite de Frontex în legătură cu o operațiune de trimitere înapoi sumară către o țară terță în care persoane precum recurentul pretind că au fost victime, nu li se poate solicita acestor persoane să prezinte probe concludente ale desfășurării operațiunii respective și ale prezenței lor la aceasta.

105 Într-adevăr, după cum a arătat în esență și domnul avocat general la punctul 52 din concluzii, lipsa unei adaptări a sarcinii probei care revine persoanelor menționate ar putea împiedica orice cale de atac a victimelor unei operațiuni de trimitere înapoi sumară împotriva Frontex ca urmare a unor acte pretins nelegale săvârșite de această agenție, conferindu-i acesteia din urmă o imunitate de fapt și compromițând, așadar, protecția efectivă a drepturilor fundamentale ale acestor victime, astfel cum sunt consacrate printre altele la articolele 18, 19 și 47 din cartă.

106 Prin urmare, atunci când niște persoane pretind că au fost victimele unei operațiuni de trimitere înapoi sumară, respectarea deplină a dreptului la o cale de atac efectivă, garantat de articolul 47 din cartă, impune să fie suficient ca aceste persoane să aducă un început de dovadă cu privire la desfășurarea respectivei operațiuni la care participă Frontex și cu privire la prezența lor în cursul acesteia.

107 Această concluzie este conformă cu jurisprudența Curții EDO.

108 Astfel, în temeiul articolului 52 alineatul (3) din cartă, Curtea trebuie să țină seama, ca prag de protecție minimă, de drepturile garantate de CEDO care corespund celor garantate de cartă (a se vedea în acest sens Hotărârea din 3 aprilie 2025, Alchaster II, C-743/24, EU:C:2025:230, punctul 24). Așadar, Curtea trebuie să se asigure că interpretarea pe care o dă articolului 47 din cartă, ale cărui prim și al doilea paragraf corespund articolului 6 paragraful 1 și articolului 13 din CEDO, garantează un nivel de protecție care nu încalcă nivelul garantat de aceste dispoziții ale CEDO, astfel cum au fost interpretate de Curtea EDO (a se vedea în acest sens Hotărârea din 10 septembrie 2024, KS ș.a./Consiliul ș.a., C-29/22 P și C-44/22 P, EU:C:2024:725, punctul 77, precum și jurisprudența citată).

109 Or, Curtea EDO a statuat în mod constant, în contextul expulzărilor colective ale migranților, că, atunci când lipsa identificării și a tratamentului personalizat din partea autorităților statului se află în centrul plângerii unui reclamant, acesta din urmă se poate limita la aducerea unui început de dovadă în favoarea versiunii faptelor pe care o prezintă. În acest scop, este suficient ca reclamantul să furnizeze o relatare detaliată, specifică și coerentă a evenimentelor în cauză (a se vedea, printre altele, Curtea EDO, 13 februarie 2020, N.D. și N.T. împotriva Spaniei, CE:ECHR:2020:0213JUD000867515, § 85, Curtea EDO, 18 noiembrie 2021, M.H și alții împotriva Croației, CE:ECHR:2021:1118JUD001567018, § 268, precum și Curtea EDO, 7 ianuarie 2025, A.R.E împotriva Greciei, CE:ECHR:2025:0107JUD001578321, § 214).

110 Rezultă că Tribunalul a săvârșit, la punctul 39 din ordonanța atacată, o eroare de drept atunci când a considerat că trebuia să se aprecieze dacă recurentul prezentase probe concludente ale prezenței și ale implicării sale în pretinsul incident din 28 și 29 aprilie 2020, mai degrabă decât să examineze dacă recurentul furnizase un început de dovadă privind prezența și implicarea menționate.

111 Această eroare de drept a viciat în mod necesar aprecierile Tribunalului, la punctele 40-57 din ordonanța atacată, cu privire la elementele de probă prezentate de recurent, din moment ce aprecierea respectivă a fost efectuată în raport cu un standard de probă prea ridicat.

112 Deși această eroare de drept este suficientă pentru a anula ordonanța atacată, revine totuși Curții, pentru a garanta respectarea deplină a cerințelor care decurg din articolul 47 din cartă, sarcina de a aprecia, pe baza constatărilor Tribunalului, dacă recurentul a adus un început de dovadă privind prezența și implicarea sa în pretinsul incident din 28 și 29 aprilie 2020.

– Cu privire la existența unui început de dovadă

113 La punctul 37 din ordonanța atacată, Tribunalul a arătat că, pentru a-și dovedi prezența și participarea la pretinsul incident din 28 și 29 aprilie 2020, recurentul se întemeiază, în primul rând, pe propria mărturie, în al doilea rând, pe articolul din *Bellingcat* și, în al treilea rând, pe patru fotografii care sunt capturi de ecran color luate din materialele video cuprinse în acest articol.

114 Pentru a stabili dacă aceste elemente de probă invocate și prezentate de recurent pot fi considerate suficiente pentru a furniza un început de dovadă privind prezența și implicarea sa în pretinsul incident din 28 și 29 aprilie 2020, trebuie arătat, înainte de toate, după cum a amintit în mod întemeiat Tribunalul la punctele 31 și 32 din ordonanța atacată, că corolarul principiului liberei administrări a probelor este principiul liberei aprecieri a probelor. În temeiul acestui din urmă principiu, singurul criteriu pertinent pentru aprecierea forței probante a probelor prezentate în mod legal constă în credibilitatea acestora (Hotărârea din 26 septembrie 2018, Infineon Technologies/Comisia, C-99/17 P, EU:C:2018:773, punctul 65 și jurisprudența citată).

115 În ceea ce privește, în primul rând, mărturia scrisă a reclamantului, trebuie amintit că aprecierea forței sale probante impune să se verifice credibilitatea acestei mărturii și plauzibilitatea informațiilor pe care le conține ținând seama în special de împrejurările întocmirii mărturiei respective, precum și de destinatarul său și să se ridice problema dacă, având în vedere conținutul său, aceasta pare logică și fiabilă [a se vedea prin analogie Ordonanța din 12 iunie 2019, OY/Comisia, C-816/18 P, EU:C:2019:486, punctul 4 (punctul 6 din Luarea de poziție a domnului avocat general Pikamäe)].

116 În special, mărturia unui reclamant nu poate fi înlăturată ca având o valoare probantă redusă fără a lua în considerare toate probele prezentate într-un caz concret.

117 Rezultă că, la punctele 33 și 40 din ordonanța atacată, Tribunalul a săvârșit o eroare de drept atunci când a considerat că, în general, mărturia reclamantului însuși dispune doar de o valoare probantă redusă.

118 Așa cum reiese din constatările care figurează la punctele 36 și 37 din această ordonanță, recurentul a prezentat în mărturia sa scrisă anexată la cererea de sesizare a Tribunalului o descriere detaliată și coerentă a traversării sale către insula Samos, confirmând de asemenea că aceasta a avut loc în aprilie 2020, și a operațiunii de trimitere înapoi sumară a cărei victimă pretinde că a fost după ce a ajuns pe insula respectivă.

119 Or, pe baza acestor constatări, Tribunalul ar fi trebuit să concluzioneze că mărturia scrisă a recurentului era suficient de detaliată, specifică și coerentă pentru a constitui un început de dovadă privind faptul că recurentul a fost efectiv victima unei operațiuni de trimitere înapoi sumară din insula Samos în luna aprilie 2020.

120 Aprecierea Tribunalului de la punctul 41 din ordonanța atacată, potrivit căreia această mărturie cuprinde mai multe declarații care nu sunt suficient de precise în ceea ce privește elementele de fapt esențiale, nu permite să se concluzioneze că mărturia respectivă nu constituie un asemenea început de dovadă.

121 În această privință, din cuprinsul punctului 41 din ordonanța atacată reiese că, pentru a fundamenta această apreciere, Tribunalul a indicat, pe de o parte, că recurentul, ca răspuns la întrebarea dacă își amintea de data la care efectuase călătoria către Europa, afirmase că nu își amintea exact această dată, dar că credea că a fost în luna aprilie și, pe de altă parte, că acesta declarase că făcea parte dintr-un grup de 22 de persoane la momentul pretinsului incident din 28 și 29 aprilie 2020, dar nu identificase niciuna dintre aceste alte persoane în mărturia sa și nu furnizase nicio mărturie provenită de la persoanele menționate.

122 Or, simplul fapt că o persoană care susține că a fost victima unei operațiuni de trimitere înapoi sumară nu își amintește data exactă la care a efectuat călătoria către Europa și că nu este în măsură să identifice cu precizie celelalte victime ale acestei operațiuni sau chiar să prezinte mărturiile lor este în mod vădit insuficient pentru a înlătura valoarea probantă a mărturiei persoanei respective pentru a stabili dacă aceasta constituie un început de dovadă.

123 Astfel, după cum reiese din cuprinsul punctelor 109 și 115 din prezenta hotărâre, această valoare probantă depinde numai de caracterul detaliat, specific și coerent al relatării cuprinse în respectiva mărturie și de credibilitatea informațiilor conținute în aceasta.

124 În ceea ce privește, în al doilea rând, articolul din *Bellingcat*, trebuie arătat că acesta relatează, așa cum reiese din constatările care figurează la punctele 50 și 53-55 din ordonanța atacată, sosirea pe mare, la 28 aprilie 2020, a unui grup de persoane pe insula Samos, trimiterea înapoi sumară a acestor persoane de către autoritățile elene pe o ambarcațiune improvizată fără motor și preluarea lor în ziua următoare din largul mării de către paza de coastă turcă. Astfel, conținutul acestui articol este conform cu mărturia recurentului.

125 Această constatare nu este repusă în discuție de aprecierile Tribunalului de la punctul 55 din ordonanța atacată, potrivit cărora, în esență, pe de o parte, datele prezentate în articolul respectiv cu privire la data și la locul faptelor relatate în acesta nu sunt suficient de precise și, pe de altă parte, sursele pe care se bazează constatările autorilor articolului menționat nu au putut fi verificate. Astfel, deși aceste aprecieri ar putea stabili că articolul din *Bellingcat* nu poate fi considerat o probă concludentă a pretinsului incident din 28 și 29 aprilie 2020, ele nu pot priva acest articol de orice forță probantă și, prin urmare, nu îl pot împiedica să fie considerat ca confirmând începutul de dovadă reprezentată de mărturia scrisă a recurentului.

126 În ceea ce privește, în al treilea rând, cele patru fotografii care provin din articolul din *Bellingcat*, Tribunalul a considerat, la punctul 48 din ordonanța atacată, că recurentul nu este nici ușor identificabil, nici ușor de recunoscut și că, prin urmare, fotografiile respective nu sunt de natură să demonstreze că persoana indicată în acestea este aceeași cu cea care figurează în pașaportul recurentului. Or, chiar presupunând că aceasta ar fi situația, este necesar să se constate că aceste aprecieri ale Tribunalului nu afectează faptul că mărturia scrisă a recurentului, care relatează în

mod detaliat, specific și coerent o operațiune de trimitere înapoi sumară a cărei victimă pretinde că a fost în luna aprilie 2020 atunci când a ajuns pe insula Samos și care este confirmată de articolul din *Bellingcat*, constituie un început de dovadă în sensul punctului 106 din prezenta hotărâre.

127 Pe de altă parte, începutul de dovadă prezentat de recurent în ceea ce privește prezența și implicarea sa în pretinsul incident din 28 și 29 aprilie 2020 nu este repusă în discuție de argumentația Frontex, care figurează la punctul 38 din ordonanța atacată, potrivit căreia nu îi fusese notificat niciun incident și nu primise nicio informație referitoare la acest pretins incident. Astfel, având în vedere obligația sa de a garanta respectarea drepturilor fundamentale și de informațiile în această privință de care trebuia să dispună, în special în contextul intervenției rapide la frontieră în Marea Egee și al operațiunii comune „Poseidon”, această agenție nu poate invoca, fără alte precizări, necunoașterea pretinsului incident menționat.

128 Prin urmare, ținând seama de faptul că recurentul nu ar trebui să furnizeze o probă concludentă, ci un început de dovadă privind prezența și implicarea sa în pretinsul incident din 28 și 29 aprilie 2020, trebuie să se constate că elementele de probă invocate și prezentate de recurent, care formează o serie de elemente de probă concordante, erau suficiente pentru a aduce un asemenea început de dovadă.

– Cu privire la obligația Tribunalului de a continua procedura și de a efectua cercetarea judecătorească în cauză

129 Din constatările care figurează la punctele 110 și 128 din prezenta hotărâre rezultă că Tribunalul a săvârșit o eroare de drept, la punctele 13, 14, 61 și 62 din ordonanța atacată, atunci când a statuat că, în lipsa demonstrării de către recurent a caracterului real al prejudiciului său, acțiunea acestuia din urmă trebuia, în temeiul articolului 126 din Regulamentul de procedură al Tribunalului, să fie respinsă ca vădit nefondată, fără să fie necesară continuarea procedurii.

130 Pe de o parte, independent de valoarea probantă a elementelor de probă prezentate de recurent, Tribunalul a săvârșit o eroare de drept atunci când a statuat că nedemonstrarea de către recurent a caracterului real al prejudiciului său justifica respingerea acțiunii sale în răspundere extracontractuală ca vădit nefondată, în temeiul acestui articol 126.

131 Pe de altă parte, ținând seama, în primul rând, de particularitățile litigiului enunțate la punctele 88-103 din prezenta hotărâre și, în al doilea rând, de faptul că recurentul a furnizat un început de dovadă privind trimiterea înapoi sumară a cărei victimă pretinde că a fost prezentând o mărturie scrisă și articolul din *Bellingcat*, Tribunalul a săvârșit o eroare de drept prin faptul că nu a continuat procedura pentru a efectua cercetarea judecătorească în cauza pendinte în fața sa înainte de a se pronunța asupra acesteia.

132 Atunci când un reclamant aduce un început de dovadă cu privire la faptul că a fost victima unei trimiteri înapoi sumare și reproșează Frontex că a fost implicat în această trimitere înapoi sumară, revine Tribunalului sarcina de a continua procedura și de a efectua cercetarea judecătorească în cauza cu care este sesizat pentru a aprecia, pe baza ansamblului datelor aflate la dispoziția sa, veridicitatea acestui fapt. În cazul în care Tribunalul ajunge la concluzia că acest început de dovadă nu este infirmat în cadrul unei audieri a reclamantului sau de elementele de probă și de argumentele prezentate de celelalte părți în cauza respectivă în înscrisurile lor sau chiar de alte eventuale elemente de probă obținute în cadrul cercetării judecătorești efectuate în cauză, acest fapt va trebui prezumat a fi stabilit.

133 Mai precis, având în vedere informațiile de care trebuia să dispună Frontex pentru a-și exercita sarcinile și competențele, precum și obligația sa de a garanta respectarea drepturilor fundamentale în cadrul intervenției rapide la frontieră în Marea Egee și al operațiunii comune „Poseidon”, Tribunalul era obligat în speță să adopte măsuri de organizare a procedurii sau activități de cercetare judecătorească pentru a obține din partea acestei agenții toate informațiile relevante aflate la dispoziția sa în vederea clarificării împrejurărilor pretinsului incident din 28 și 29 aprilie 2020. Această cercetare judecătorească se impunea pentru ca, ținând seama de adaptarea sarcinii probei de care beneficiază recurentul având în vedere considerațiile formulate la punctul 106 din prezenta hotărâre, Tribunalul să poată fi efectiv suficient de lămurit pentru a aprecia temeinicia acțiunii recurentului și să poată garanta o protecție jurisdicțională efectivă a drepturilor acestuia din urmă.

134 În această privință, trebuie arătat că, în cursul procedurii în fața Tribunalului, recurentul a formulat mai multe cereri pentru adoptarea unor astfel de măsuri și activități.

135 În primul rând, la 10 martie 2022, recurentul a solicitat Tribunalului, cu titlu de măsuri de organizare a procedurii sau de activități de cercetare judecătorească, să invite Frontex să îi acorde acces la următoarele documente.

136 Mai întâi, acesta a solicitat accesul la părțile principale ale planului operațional, la toate anexele sale, precum și la manualul referitor la planul operațional, în ceea ce privește intervenția rapidă la frontieră în Marea Egee în cursul anului 2020.

137 În continuare, acesta a solicitat comunicarea întregii corespondențe, inclusiv, dar nu exclusiv, a scrisorilor, a e-mailurilor și a tuturor înscrisurilor anexate, a documentelor, inclusiv, dar fără a se limita la, evaluările, descrierile, briefingurile, notele, rapoartele, analizele și schimburile de corespondență dintre pârâtă și autoritățile elene în vederea pregătirii intervenției rapide la frontieră în Marea Egee în cursul anului 2020, inclusiv toate documentele schimbate care conțineau o descriere a situației și a obiectivelor operațiunii în cauză, în sensul articolului 39 din Regulamentul 2019/1896.

138 În sfârșit, acesta a solicitat prezentarea întregii corespondențe, inclusiv, dar nu exclusiv, a e-mailurilor, a mesajelor, a notelor și a scrisorilor, precum și a tuturor înscrisurilor anexate, dintre, pe de o parte, directorul executiv al Frontex și, pe de altă parte, Ministerul elen al Migrației, Biroul pentru drepturile fundamentale din cadrul Frontex și orice altă persoană, în ceea ce privește operațiunile de returnare documentate care au avut loc la 18 și la 19 aprilie 2020, respectiv cu zece zile înainte de pretinsul incident din 28 și 29 aprilie 2020.

139 În al doilea rând, în cererea sa din 10 martie 2022, recurentul a solicitat de asemenea Tribunalului să organizeze o ședință de audiere a pledoariilor pentru a putea depune mărturie oral cu privire la operațiunea de returnare în Marea Egee a cărei victimă pretinde că a fost și la prejudiciul moral pe care l-a suferit în această privință.

140 În al treilea rând, la 29 aprilie 2022, recurentul a invitat Tribunalul, cu titlu de măsură de organizare a procedurii, să solicite Frontex să prezinte raportul OLAF în întregime, inclusiv anexele la acesta.

141 În al patrulea rând, la 18 mai 2022, recurentul a solicitat Tribunalului, cu titlu de măsură de organizare a procedurii, să oblige Frontex să prezinte rapoartele JORA referitoare la incidente care au avut loc la 28 și la 29 aprilie 2020.

142 În plus, pentru fiecare dintre cererile sale de măsuri de organizare a procedurii sau de activități de cercetare judecătorească, recurentul a furnizat un minim de elemente care justifica utilitatea acestor măsuri sau activități în cadrul procedurii, conform jurisprudenței amintite la punctul 83 din prezenta hotărâre.

143 Astfel, în ceea ce privește cererea de prezentare integrală a raportului OLAF, recurentul a arătat că acest raport, care nu era încă publicat la momentul introducerii acțiunii sale în fața Tribunalului, documenta printre altele o operațiune de returnare în Marea Egee care a avut loc la 28 și la 29 aprilie 2020. În plus, acest raport ar confirma afirmațiile recurentului în fața Tribunalului potrivit cărora, pe de o parte, consiliul de administrație al Frontex era informat cu privire la participarea mijloacelor și a agenților acestei agenții la operațiuni de returnare nelegale și, pe de altă parte, informațiile și probele în legătură cu acțiunile și omisiunile nelegale menționate au fost disimulate și deformate, împiedicând printre altele Frontex să își exercite prerogativele în conformitate cu articolul 46 alineatele (4) și (5) din Regulamentul 2019/1896. Totodată, raportul menționat ar permite să se stabilească faptul că lipsa unei semnalări a operațiunii de returnare din 28 și 29 aprilie 2020 nu ar fi cauzată de lipsa detectării de către un avion de supraveghere al Frontex foarte bine echipat care survola o zonă în care distanțele pentru traversarea mării sunt foarte scurte, ci s-ar datora unei culturi organizaționale din cadrul Frontex potrivit căreia trebuia „să se închidă ochii” în ceea ce privește încălcările drepturilor fundamentale ale migranților.

144 În susținerea cererii sale de prezentare a rapoartelor JORA, recurentul a afirmat că, în urma unei anchete efectuate de un consorțiu de jurnaliști de investigație, publicată la 28 aprilie 2022, reușise să obțină probe care stabileau că trei operațiuni distincte au avut loc la 28 și la 29 aprilie 2020 într-o zonă care face obiectul operațiunilor Frontex și că toate au fost clasificate în baza de date a aplicației de transmitere a informațiilor privind operațiunile comune (*Joint Operations Reporting Application*), găzduită pe serverul Frontex, drept operațiuni de „prevenire a plecărilor”.

145 În ceea ce privește cererile de prezentare a documentelor formulate la 10 martie 2022, recurentul a considerat în esență că acestea erau necesare pentru ca Tribunalul să poată stabili dacă acțiunile și omisiunile reproșate Frontex erau de natură să angajeze răspunderea sa extracontractuală, astfel cum susținea în cererea sa introductivă în primă instanță.

146 Având în vedere cererile de măsuri de organizare a procedurii și de activități de cercetare judecătorească formulate de recurent, precum și elementele furnizate de acesta pentru a justifica utilitatea măsurilor respective, trebuie amintit că, deși este de competența Tribunalului, în raport cu articolul 90 alineatul (1), cu articolul 92 alineatul (1) și cu articolul 106 din Regulamentul său de procedură, să decidă cu privire la utilitatea unor astfel de măsuri și activități în vederea soluționării litigiului cu care este sesizat, revine totuși Curții sarcina de a verifica dacă Tribunalul a săvârșit o eroare de drept prin faptul că a respins aceste cereri (a se vedea în acest sens Hotărârea din 28 iulie 2011, Diputación Foral de Vizcaya ș.a./Comisia, C-474/09 P-C-476/09 P, EU:C:2011:522, punctul 93, precum și jurisprudența citată).

147 În special, astfel cum rezultă din cuprinsul punctelor 80 și 84 din prezenta hotărâre, revine Curții, în cadrul unui recurs care contestă aplicarea de către Tribunal a normelor privind sarcina și administrarea probelor, obligația de a verifica dacă acesta și-a exercitat competența respectivă cu respectarea deplină a cerințelor care decurg din articolul 47 din cartă.

148 Or, trebuie să se considere că, din moment ce a adus un început de dovadă privind faptul că a fost afectat de o operațiune de trimitere înapoi sumară și în lipsa unei cooperări voluntare din partea Frontex, recurentul se încadrează în cazurile excepționale vizate de jurisprudența amintită la

punctele 81 și 82 din prezenta hotărâre care justifică o implicare a Tribunalului, prin adoptarea unor măsuri de organizare a procedurii și a unor activități de cercetare judecătorească precum cele sugerate de recurent, în vederea strângerii elementelor de probă care s-ar afla în posesia Frontex care au legătură cu această trimitere înapoi sumară.

149 În această privință, trebuie subliniat în mod special că raportul OLAF care a fost divulgat parțial de diverse publicații și anexat la recursul recurentului face referire în mod expres, la punctul 2.2.1 litera c), la operațiunile de expulzare colectivă care au avut loc la 28 și la 29 aprilie 2020, a căror victimă susține că a fost recurentul, și arată că două entități ale Frontex (*risk analysis unit* sau „RAU” și *vulnerability assessment unit* sau „VAU”) au confirmat credibilitatea anumitor rapoarte „*open source*”, printre care articolul din *Bellingcat*, care se referă tocmai la aceste fapte.

150 Prin urmare, Tribunalul nu putea, fără a săvârși o eroare de drept, să respingă cererile de măsuri de organizare a procedurii sau de activități de cercetare judecătorească formulate de recurent pentru motivele invocate la punctul 60 din ordonanța atacată, și anume că nu ar fi nicidecum obligat să adopte o măsură suplimentară de administrare a probei faptelor în litigiu, chiar dacă ajunge la concluzia că niciunul dintre elementele din dosar nu apare ca fiind probant la finalul analizei sale.

151 În plus, în ceea ce privește cererea recurentului de organizare a unei ședințe de audiere a pledoariilor pentru a putea depune mărturie oral în fața Tribunalului, acesta din urmă a săvârșit o eroare de drept, la punctul 58 din ordonanța atacată, prin faptul că a respins cererea menționată pentru motivul că, având în vedere concluzia potrivit căreia era evident că elementele de probă prezentate de recurent nu erau de natură să demonstreze faptele aflate la originea prejudiciului invocat și faptul că, în general, mărturia recurentului nu are decât o valoare probantă redusă, audierea recurentului nu i-ar permite acestuia să îndeplinească sarcina probei faptelor aflate la originea prejudiciului invocat care îi revine, cu atât mai mult cu cât acesta prezentase deja mărturia sa scrisă.

152 Astfel, după cum s-a arătat la punctele 116 și 117 din prezenta hotărâre, Tribunalul nu poate considera *a priori* că mărturia reclamantului însuși are, în general, doar o valoare probantă redusă. În plus, pentru motivele invocate la punctele 113-128 din prezenta hotărâre, mărturia scrisă a recurentului, confirmată de articolul din *Bellingcat* și care formează astfel o serie de elemente de probă concordante, constituie un început de dovadă cu privire la faptul că acesta a fost afectat de pretinsul incident din 28 și 29 aprilie 2020, așa încât audierea sa ar fi putut permite Tribunalului să obțină precizări cu privire la faptele prezentate în mărturia scrisă a recurentului și să aprecieze pe deplin credibilitatea acestei mărturii.

153 Având în vedere ansamblul considerațiilor care precedă, este necesar să se admită motivul unic al recursului și, prin urmare, să se anuleze ordonanța atacată.

Cu privire la trimiterea cauzei spre rejudecare Tribunalului

154 Conform articolului 61 primul paragraf din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene, aceasta poate, în cazul în care anulează hotărârea Tribunalului, să soluționeze ea însăși în mod definitiv litigiul atunci când acesta este în stare de judecată.

155 Situația este diferită în speță. Astfel, întrucât Tribunalul nu a efectuat în mod corespunzător cercetarea judecătorească a litigiului pentru a stabili dacă sunt îndeplinite condițiile răspunderii extracontractuale a Frontex, litigiul nu este în stare de judecată. Prin urmare, se impune trimiterea cauzei spre rejudecare Tribunalului pentru ca acesta să se pronunțe cu privire la acțiunea recurentului.

Cu privire la cheltuielile de judecată

156 Întrucât cauza este trimisă spre rejudecare Tribunalului, cererea privind cheltuielile de judecată se soluționează odată cu fondul.

Pentru aceste motive, Curtea (Marea Cameră) declară și hotărăște:

1) Anulează Ordonanța Tribunalului Uniunii Europene din 13 decembrie 2023, Hamoudi/Frontex (T-136/22, EU:T:2023:821).

2) Trimite cauza spre rejudecare Tribunalului Uniunii Europene.

3) Cererea privind cheltuielile de judecată se soluționează odată cu fondul.

Semnături